

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Ryftár petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesülésvasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Péntek, szeptember 13.

Mai számunk főbb közleményei:

- Kormánytaktika.
- A csunya palota.
- Lukács László ünneplése.
- Uri emberek szövetkezése gyilkosságra?
- A miniszterelnök nyilatkozatai.
- Sulyos büntetés a sorozás miatt.
- „Védőszentek“ üldözése.
- A három hölgyek masszörje.
- A nép és az uralkodók.
- Színházi előadások a kulturpalotában.
- Bécsben letartóztatott aradiak.
- Árpád vezér kincsei.
- Táblabíró és főjegyző.
- Tarkaságok.

A paraziták áldozatai.

Arad, szeptember 12.

Tulajdonképpen semmi közünk se volna ahhoz a kinos válsághoz, amely az ország egyik legszebben fejlődő városának lakóit ejti most izgalomba. Az eset azonban annyira tipikus, hogy érdemes tudomást venni mindama városoknak, amelyekben az egészségtelen spekuláció nem egy egzisztenciára borított halotti leplet. Debrecenben, épen úgy, mint a legtöbb nagy vidéki városban szeretlenül tobzódott az utóbbi években a telekspekuláció. És Debrecenben — nem úgy mint némely metropolisban — sokan tönkrementek a spekuláció miatt. Most nagy krach, siralmas anyagi romlás támadt a hajduk szép városában.

A krach — mint a legtöbbször, most is — nagy vigassággal és sok reményteljes örömmel kezdődött. Debrecen gyors fejlődésnek indult és ezzel egyszerre óriási ugrásokkal emelkedtek fölfelé a telekárak. A

város maga is nagy beruházásokra és rendezési tervek megvalósítására készült. Kaszárnyákat akartak építeni a város környékén, nyilvánosságra jutott, hogy az egyetem is Debrecenbe kerül, új utcák, új terek nyitását tervezték, szóval egy nagy föllendülő irányzat minden szimptomája együtt biztatta és kecsgettette a derék debrecenieket. A nagy föllendülés azonban nemcsak a város érdektelen barátait, a városukra büszke civiseket biztatta és kecsgettette, hanem a kapzsi és üzletes embereket és panamistákat is.

Városi urak, akik szerepet játszottak a városi politika irányításában, társas üzleti viszonyba állottak másokkal és elkezdtek telket vásárolni. Véletlenül mindig ott, ahol a városnak építő, szabályozó, vagy utcanyitó tervei voltak, a megvásárolt telkek árát azután, amikor azokra a városnak lett volna már szüksége, nyomban fölrugtatták a kétszeresére. Emberek óriási kölcsönöket vettek föl, nagy kamatra, aztán a város környékén megvettek teljesen terméketlen és kietlen földeket, amelyeknek nem lehet semmi hasznát venni. A derék emberek azonban nem busultak azon, hogy a pénzük, amelyikért ők olyan nagy kamatot fizetnek, egyelőre nem hoz semmi hasznót, mert tudták, hogy majd behozzák azt is, busásan egyszerre, mert a város erre a helyre akarja építeni a kaszárnyát. A város eredetileg tényleg oda akarta építeni a kaszárnyát, most azonban, hogy már a ridég és kiméretlen telekspekulánsok kezében volt a telek, visszariadt az ellene szegezett szemérmetlen követelésektől. Ugyanez volt

a helyzet az egyéb reform és építő városi munkálatoknál, az a néhány ember, aki a város érdekeit a szívében viselte, kétségbeesve vette észre, hogy Debrecen város akár milyen gazdag, végül még tönkre is juthat, ha ragaszkodik ahhoz, hogy most hajtsa végre ezeket a szabályozásokat és építkezéseket.

A becsületes embereknek sikerült felül kerekedni a seftelőkön és az üzereken, a város közgyűlése legutóbb kimondotta, hogy a város a rendezési terveket egyelőre fölfüggeszti.

Ezzel már itt volt a krach, az apró üzletek és a nagy seftelők veszedelme. Elsetek először is attól a reménytől, hogy a spekulációra vett telkeket hamarosan értékesíthessék. A nagy kamatot fizették olyan földekért, amelyek egy garas ára hasznót sem hoztak, mert keserű lapun és kutya-tejen kívül semmi sem termett rajtuk, a várostól pedig olyan messzire feküdtek, hogy építeni sem lehetett rajtuk. Azután az történt, hogy nyomban harminc százalékkal esett minden teleknek az értéke, mihelyt kiderült, hogy a város nem engedte magát kiszipolyozni és nem engedi magát megrabolni. Semmi sem bizonyítja jobban azt, hogy az egész üzlet csak rablásra és panamázásra ment, mint a bandita remények elhervadása után a telkeknek ez a rohamos elértéktelenedése.

Most már egymást érik a jól megérdemelt csődök és fizetéseképtelenségek. A Nagymagyaralföldi bankot követte a Nagymagyaralföldi építő- és műszaki részvénytársaság, ezt követte az Agrárbank, mint szövetkezet,

A renegát.

Írta: Farkas Pál.

Hét óra után Tusnádý ajtaján váratlanul csöngették. A következő pillanatban az inas kissé zavart képpel nyitott be a dolgozószobába.

- Nagyságos ur...
- Tusnádý az íróasztal előtt ült. Nem tekintett föl, csak úgy szólt hátra.
- Már mondtam, hogy senkinek nem vagyok idehaza.
- De nagyságos ur kérem, egy hölgy...
- Mindegy, küld el őt is.
- De nem olyanféle, akit el lehet küldeni.
- Tusnádý most mégis csak hátrafordult.
- Ismered talán?
- Igenis nagyságos ur.
- Hát kicsoda?
- A Németh nagysága.
- A főmérnök ur felesége?... Bocsásd be.
- Vagy megállj, előbb csavard fel a villanyt. Átkozott rendetlenség van ebben a szobában. Mindégy, most már ugysem segíthet rajta. Nyisd hát ki azt az ajtót.

A fiatalembert láthatólag nagyon felizgatta ez a látogatás. Izgatottsága csak fokozódott, mikor a váratlan vendég megjelent a küszöbön. Németh Jolán az ugynevezett feltűnő szépségek közé tartozott. Bár a legegyszerűbb angol ruhákat hordta, mindig volt benne valami különös. Különben erősen modern elveket vallott, sokat beszélt a nők egyenjogúsításáról és néhány feminista folyóiratra is előfizetett. Akik ismerték, azt mondták róla,

hogy érdekes asszony, aki komplikált lelki életet él. Ebben a komplikált lelki életben ő is erősen hitt. Rosszat azonban senki sem tudott róla.

És most mégis eljött Tusnádý lakására. Este hét óra után jött és sűrűn lefátyolozva. Az ajtóban megállt és bizonytalan pillantást vetett maga körül. Aztán egy lépéssel mégis közelebb jött. A fiatal ember eddig egy szót sem szólt. Most azonban egy ugrással az asszony mellett termett és szenvedélyes ölelésre tárta ki a karjait. De Jolán egy hirtelen mozdulattal megakadályozta ebben.

— Nem, nem akarom — mondotta határozottan, majdnem nyersen.

A másik megáll. Figyelmesen megnézte az asszonyt, azután leült az íróasztalhoz.

— Rendelkezésére állok, nagyságos asszonyom — a hangja már száraz volt és nyugodt. Csak a keze reszketett egy kissé.

Jolán nem ült le. Amikor meggyőződött, hogy újabb támadástól nem kell tartania, lassan az íróasztal elé állt.

- Hogy van szegény barátom — kérdezte csöndesen.
- Csodálkozom, — szólt Tusnádý.
- A látogatásomon csodálkozik? Magam sem értem, hogyan tehettem meg ezt az örültséget. De mikor az estilapokban olvastam, hogy mi történt magával, úgy éreztem, hogy el kell jönnöm.
- Ugy? már elolvasta őket? — kérdezte a férfi fanyarul. — Mit szól az alcimekhez?
- Azután kiterített egy nagy ívet, amelynek a tetején az volt: A renegát.

— Azt hiszem, a legközelebbi tíz évben ez lesz a hivatalos nevem.

- Jolán kissé előrehajlott:
- Mit fog most tenni?
- Semmit. Itt maradok és nemcsinállok semmi rendkívüli dolgot. Nem lövöm magamat agyon és nem tűnök el. Ennyi az egész.
- Ennyi az egész? És most nem tud mondani annak az asszonynak, aki kockára tette a hírnevét azért, hogy a mai estét ne töltsse egyedül?

Tusnádý ajkai körül az iménti fanyar mosoly jelent meg.

— Disztingváljunk asszonyom. Annak az asszonynak, akit őszinte szenvedély kergetett volna fel hozzám, aki ebben a szomorú órában önkéntelenül elárulta volna eltitkolt szerelmét, annak talán lett volna más mondanivalóm is. Talán. De én nem az az asszony. Őnt sem az érzés, sem a szenvedély nem hozta ide — hanem valami más.

- Valami más? És ugyan micsoda?
- Pontos meghatározását ennek a micsodának nem tudom megadni — mondotta a fiatal ember néhány pillanat múlva. — Nevezhetném önmagunkkal való színjátszásnak, vagy saját magunk előtt való póznak is. Annyi bizonyos, hogy ma este már két embert kaptam rajta. Az egyik én volt.
- És a másik?
- A másik pedig én magam. Igen, igen, én magam. És most egész őszintén elfogom mondani, hogy hogyan jöttem rá erre.

velük együtt jöttek a magányos és külön csoportokba szervezkedett telekspekulánsok, akik mind a város pénzén akartak meggazdagodni és most váratlanul azt is elvesztették, amit a „biztos üzlet”-en megreszkizáltak.

— Ez a Nemezis! — mondaná az ember szigorúan, hogyha csak ők pusztulnának ott, a telekspekulánsok és a köz rovására kallózkodók. De most jönnek majd azok is, akiket ezek az urak magukkal rántottak és akik igazán nem tudják, hogyan kerülnek ők is a kredóba. Jönnek a kisgazdák, akik a Nagyalföldibank részvényeibe fektették a pénzüket, jönnek a becsületes falusiak, akik az Agrárbank mint szövetségbe vitték a betéteiket, jönnek a kereskedők, akik egész üzletüket a rendes és szolidan élvezett hitelre építették föl és akik most nem fognak kapni hitelt, mert a telekspekuláns urak olyan földekbe temették a pénzt, ahonnan nem tudják hirtelen előválni. Kétségbeejtő elgondolni, hogy ott is, ahol ilyen gyökeres közéleti poloskairást rendeztek, egy sereg becsületes embernek is el kell pusztulnia. De legalább is ugyan ennyire kétségbeejtő az a gondolat, hogy hát ahol nem rendeznek ilyen poloskairást? Ott mennyire megszívhatják magukat az adófizető polgárság rovására ezek a paraziták.

Kormánytaktika.

— Ház-elnapolás. — A választói reform betérjesztése. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, szeptember 12.

Az ellenzék azt hirdeti, hogy a világot egyedül az érdekli, hogy a delegációban hogyan viselkedjek az ellenzék, általában elfogadja-e a neki járó bizottsági tagságokat s ha igen, milyen taktikával okozzon kellemetlenséget a kormánynak. A súlyos problémát illetően azonban máig se történt megállapodás.

Az intéző-bizottság tagjai közül többen, így maga Justh Gyula is, azon a nézetben van, hogy az ellenzék letérne eddigi útjáról s elismerné normálisnak a képviselőház s a többség mostani működését, ha részt kérne a delegációs tagságból, holott eddig a Ház valamennyi bizottságában föl-

Az asszony kezébe vette a keztyűjét és idegesen csapkodni kezdte a karosszék támláját.

— Maga gonyolódik velem.

— A világért sem. Figyeljen rám. Négy óra tájban jöttem haza, elképzelheti, mily lelkiállapotban. Később felhozták az esti lapokat. Láta, a tudósítások nem kiméltek. Ahány ellenséget tiz esztendő óta összegyűjtöttem, az most mind kivette részét a nyilvános kivégzés örömeiből. Igazuk van. Mire végigolvastam őket, a szobámban teljes sötétség volt és én nem gyújtottam fel a villanyt. Gondolkoztam. Azután végig simítottam a homlokomat és felkeltem. És ekkor éreztem, hogy itt valami nincs rendben. Bizonyos pózokat tartok be, amelyeket hasonló esetekben a színpadon láttam. A szerzői utasítás számomra így hangzanék: „A szoba mindig sötétebb lesz. Még egyszer végigolvassa a lapokat, egy pillanatra lehajtja a fejét. Most végigsimit a homlokán, arcán kemény, elhatározott kifejezés ül. Emelt fővel lép az ablakhoz és a nézőnek érezni kell, hogy fel fogja venni a harcot. A függöny lassan le.” — Ért Ön engem?

— Azt hiszem, igen.

— Ezek a pózok bosszantottak és elhatároztam, hogy kiküszöbölöm őket. Ebben a pillanatban érkezett meg ön. Bevallom, ez a váratlan meglepetés egészen kihozott a sodromból. Olyasvalamit képzeltem, hogy a csoda megtörtént. Százszor könyörögtem önnek ezért és ön százszor nevetett ki és most mégis eljött.

— Eljöttem, hogy az oldala mellett legyek

adta és visszautasította a többséggel való együttmunkálkodást. Ezzel szemben mások, különösen Mezőssy Béla a mellett kardoskodik, hogy az ellenzéknek nem lehet most fontosabb érdeke, mint az, hogy minél több kényelmetlenséggel nehezítse a kormány helyzetét, ezt a célt pedig nagyon hatásosan szolgálja a delegációban való demonstráció akármilyen formája. Mi úgy vagyunk értesülve, hogy az intéző-bizottság többsége, köztük Apponyi Albert gróf és Kossuth Ferenc is ellene van a Mezőssy-féle haditervnek s ha a kérdés aktuálissá válik, ellene is fog dönteni.

Fájó kitüntetések.

Az ellenzéken érthető keserőséggel fogadják azoknak a kitüntetéseknek híret, melyekkel a király most, a véderőreform körül szerzett érdemekért, a kormány tagjait s a többség vezető politikusait elhalmozza. Tisztában vannak ugyanis vele, hogy az uralkodó hálájának és bizalmának ez a megnyilatkozása csak fokozni fogja a munkapárti erejét és összetartását is a megújuló parlamenti küzdelemben.

A *Frankfurter Zeitung* az ellenzék intéző-bizottságának a határozatára megjegyzi, hogy az ellenzék vezéreinek az értekezlete láthatólag azon nyomott hangulat behatása alatt állott, amelyet rájuk a miniszterelnök kitüntetései gyakorolt. Megjegyzi még a lap, hogy az a határozat, amely szerint a kormánnyal egyáltalában nem tárgyalnak, a legkényelmesebb kiút arra, hogy a választási reform kérdésében ne kelljen színt vallaniok. Így a kormány dolga, hogy az ellenzékre való tekintet nélkül terjessze elő a választójogi törvényjavaslatot, hogy az ország azt megbírálja.

Házelnapolás.

A kormány sem várja tétlenül az ellenzék készülődését, mely az intéző-bizottságnak tegnapi tartott ülése után már ismeretes.

Megállapította a maga akcióprogramját. Kormányhoz közelálló körökben úgy tudják, hogy szeptember 17-én lesz a delegátusok választása a képviselőházban és a főrendiházban is, majd betérjesztik a jövő esztendői állami költségvetést és a képviselőházat elnapolják október végéig. Október végén előterjesztik a választójogi reformjáról szóló törvényjavaslatokat. Ha október végéig nem jön létre megegyezés, akkor újból elnapolják a Házat december közepéig, amikor a kormány indemnitást fog kérni 1913. április hó végéig. Az indemnitás-

és maga így bánik velem — szolt közbe panaszosan az asszony.

— Téved, — felelt határozottan a másik. — Téved. Ön nem az én kedvemért jött. Ha az én kedvemért jön, karjaimba esett volna és magához szoritott volna. És ezzel nagyon jót tett volna nekem. Erről azonban nem akart tudni. Amikor közeledni akartam, visszautasított. Mert önnek egy színpadi jelenet járt a fejében, amelyben a drámai hősnő megjelenik a bukott férfi lakásán és néhány vigasztaló szót intéz hozzá. Ez a szerep annyira tetszett magának, hogy érte a jó hírnevét is kockáztatta.

Hogy van szegény barátom, végül egy anyai csók és megfelelő kézmozdulat a magasba; küzdj és bizva-bizzál. Így képzelte el, nemde?

Jolán majdnem sirt a dühtől.

— Hát csakugyan ilyen léhának képzelt.

A fiatal ember rázta a fejét.

— Ez nem léhaság. Sőt rendes körülmény között sok színt adnak életünknek. De ma kivételesen olyan napom van, hogy nem tudom hasznukat venni. Sem magammal, sem másoknál. És ezért ne haragudjék nagyságos asszonyom, de a Renegát című színmű ezen felvonásában önnek nincs több jelenése.

Egy pillanatig még gondolkozott az asszony, aztán hirtelen sarkon fordult és kifelé indult. Az ajtónál visszanezített. Tusnádny nem mozdult a helyéről, szemé ott pihent a kiterített hírlapokon, amelyek az ő bukásáról számolnak be.

ról szóló törvényjavaslatot az új házszabály alapján kívánja a kormány tárgyalatni.

Beszámoló.

Nagybecskerekéről jelentik: Teleszky János pénzügyminiszter e hó 21-én érkezik ide, hogy elmondja beszámolóját. Betlenből jelentik: Bethlen Pál gróf munkapárti képviselő ma tartotta beszámoló beszédét. A beszámolóra hatalmas deputáció jelent meg Deésről. A gyűlésről táviratot küldöttek kormányok, amelyben biztosítják őt, valamint a nemzeti munkapártot állhatatos bizalmukról. — Czobor László munkapárti képviselő ma tartotta beszámolóját Selmechányán, míg Minnich Kálmán Szepesolasziban számolt be nagyszámú választó polgárai előtt.

A csunya palota.

— Hibák az aradi üzletvezetőség új palotája körül —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 12.

A Béla-téren már hatalmas fenyőszálfák és deszkával körülvett körvonalak mutatják a helyét az új üzletvezetőségi palotának, amelynek a jövő év szeptemberében már készen kell állania. A hatszázezer korona költséggel épülő palotát tudvalevőleg az államvasutak igazgatóságánál, a vasut mérnöki osztályában tervezték. Kétségtelen, hogy a tervek a célnak megfelelően készültek és az új épületben majd praktikusán el lehet helyezni az aradi üzletvezetőség hivatalait.

Annál kevésbé sikerült azonban az épület külső kiképzése. A megállapított költségekhez ragaszkodás, úgy látszik, nem engedett meg semminő nemesebb, monumentálisabb architektúrát, mert az épület mai tervezésében egyszerű, nagyon is rideg és hétköznapi homlokzatot kap.

Arról már az építészeti bizottságban is szó esett, hogy a jövőre kiépülés előtt álló Béla-tér legszebb pontjára, a város felé tekintő szegletekre, amelyet a város közönsége épen a monumentális épület reményében ajánlott fel készséggel az üzletvezetőségi palota céljára, ilyen nemesebb stílus nélkül való hivatal-kaszárnya kerül. Az építészeti bizottságban ugyan főképen az üzletvezetőségi épület udvari részének kiképzését kritizálták. Az udvari rész ugyanis minden különösebb architektúra nélkül készül és olyan lesz, mint akármelyik bérház udvari oldala. Ez pedig annál szembeötlőbb, mert az épület hátsó frontja, amelyet egyszerű vaskerítés választ el a Béla-tér többi részétől, szabadon, láthatóan, szinte kitarva áll a vasut felől a városba tartó közönség szemé előtt és erről az oldalról valósággal befejezetlennek látszik az épület.

Ezenkívül a frontszérien kiképzett főhomlokzat sem méltó oly nagy középülethez, aminő az üzletvezetőségi palota, mert fölépítésében semmi stilszerűség, semmi nemesebb anyag alkalmazva nincsen és külső benyomása egyáltalán nem kelt olyan érzést, hogy ebben az épületben fontos közhivatal talál otthont.

Most, az építkezés legkezdetén, amikor még csak az alapfalak készülnek, nem késő, hogy a város közönsége és a város vezetősége illetékes helyen kifejezésre juttassa azt a jogos kívánságot, amely az üzletvezetőségi palota homlokzat terveinek részleges megváltoztatására irányul. A város végre is áldozatot hozott a szép telek átengedésével és áldozatai fejében remélheti, hogy a Boros Béni-tér végét csakugyan üzletvezetőségi palota és nem üzletvezetőségi bérkaszárnya homlokzata zárja be. A homlokzat architektonikus nemesebbítése a hátsó résznek egy cour d'honneur-ös kiképzése, és a látható udvari rész parkirozása egyszerűbben kedvezőbb, monumentálisabb külső képet nyújthat a palotának oly csekély költségtöbblettel, amelyet a város a maga áldozatkészsége tudatában remélhet a Máv. áldozatkészségétől.

Uri emberek

szövetkezése gyilkosságra?

(Rokonok harca a milliós örökséért.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szeged, szeptember 12.

Gárgyán Mártonné, egy Szegeden elhunyt milliomosnő végrendeletét a hagyatékából kizárt testvérei megtámadták, de a szegedi bíróság érvényesnek mondotta ki s így a milliós hagyaték kizárólagos örököse Mihálovits Dezső szegedi hadbíró százados felesége: Remess Margit lett. A felperesek, akik a perben azt vitatták, hogy a végrendelet hamis, — nem nyugszanak meg az elsőbíróság ítéletében, hanem az ellen felebbezést jelentettek be a királyi táblához.

A Mihálovitsné és testvérei között való pereskedésből, több büntető-ügy is keletkezett. E büntetőügyek legérdekesebbikével foglalkozott ma délelőtt a szegedi büntetőjársbíró.

Ebben a bűnperben Mihálovits Dezső hadbíró-százados gyilkosságra való szövetkezéssel vádolja a sógorait: Bisztrai Áron Pétert és Bisztrai Áron Józsefet. A nagyon súlyos vád ezideig nem nyert kétségtelen beigazolást, s így a bíróság még nem hozhatott ítéletet.

A Somlyódi István büntetőjársbíró által megtartott tárgyaláson elsősorban azt a feljelentést olvasták föl, amit Mihálovits százados készített sógorai ellen.

A följelentés szerint a két Bisztrai testvér, Péter és József gyilkosság tervét forralják Mihálovits Dezső és felesége ellen az elvitathatlan milliós örökség miatt. A két testvér már több ízben kileste Mihálovitsot és feleségét. Végezni akartak velük. Gyilkos tervüket csak azért nem bírták keresztülvinni, mert a körülmények rájuk nézve kedvezőtlenül alakultak. Egy ízben maga Bisztrai Péter beszélt több tanu fülehallatára, hogy az alsótanyai országon töltött fegyverrel leste Mihálovitskat, mert azt gondolta, hogy azok erre térnek haza a tanyáról... Máskor a Szeged-állomáson leskelődtek a fölfegyverezett Bisztrai fiúk, de véletlenül ekkor is elszalasztották a századosokat.

Elmondja a följelentés, hogy néhány hóappal ezelőtt Bisztrai Áron Péter affért provokált a szándékossal szemben s ekkor nyíltan, többeknek beszélt, hogy a párbajban agyonlövi Mihálovitsot s akkor a Bisztrai család bizonyosan hozzájut az örökséghez.

A följelentés állításai szerint ez a gyilkosságra való szövetkezés az egész Bisztrai-familia tudomásával történt. Maga a családfő, az öreg Bisztrai Áron mondotta el egy ízben egyik lakójának, hogy az ő fiai olyan módon végeznek Mihálovitsokkal, mint a Haverda Mari János Aladárja végzett Haverda Boldizsárnéval.

— Nem törődnek azzal az én fiaim, — mondta az öreg Bisztrai, — ha pár esztendőre elítélik is őket. Mert ha kiírhatják a kapitányt, meg a feleségét, akkor csak mireánk száll a Gárgyán vagyon!

Mindezen állítások igazolására Mihálovits Dezső, mint főmagánvádló, egész sereg tanut nevezett meg. A tanuk, kettő kivételével, megjelentek s vallomásaikkal valamennyien igazolták a százados vádjait.

Ekkor Mihálovits Dezső arra kérte a bíróságot, hogy a bűnügy iratait tegye át a királyi ügyészségre, további eljárás céljából, minthogy a tanuvallomások alapján kétségtelenül fönnforog a gyilkosságra való szövetkezés büntetendő ténye.

Bisztraiék a kihallgatásuk során határozottan tagadták a terhükre rótt súlyos bünt. Kijelentették, hogy Mihálovits tanui valamennyien haragosai a Bisztrai-családnak. Minthogy a bíróság meggyőződött arról, hogy a tanuk csakugyan rossz viszonyban élnek a vádlottakkal: mellőzte a megeskötésüket.

Ezután kijelentette Somlyódy bíró, hogy mielőtt az ügy iratait áttenné az ügyészségre, —

még egyszer beidézi a meg nem jelent két tanut, mert a bűnper csak ezeknek meghallgatása után lehet folytatni.

A meglehetősen szenzációs büntetőjársbíró-sági tárgyalás ezzel véget is ért.

A miniszterelnök nyilatkozatai a válságról és a pénzkrízisről.

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, szeptember 12.

Lukács László miniszterelnök tegnap éjjel érkezett haza Gasteinból, illetve Bécsből, ahol egy óráig tartó audienciát adott neki a király. Lukács László Bécsből Pozsonyig együtt utazott Molnár Jenő dr. budapesti szerkesztő, akinek a kormányelnök hosszú, érdekes nyilatkozatot tett a válságról, s a magyarországi pénzkrízisről. Az interjú fontosabb részei ezek:

A szalonkocsiban elhelyezkedik a miniszterelnök két fogadott gyermeke: királdi Lukács Lucy és királdi Lukács György, a Therezianum elegáns növendéke. És a kíséret. A hosszú zöld szalonkocsinhoz magyar államvasuti kalauz van kirendelve. Néhány perc múlva Latinovics titkár izgatottan szól:

— A kegyelmes ur várja. Ott, a szalonkocsi följárója előtt...

— Hát olyan nagyon muszáj? — szól mosolyogva Lukács László és mikor belekeveredek egy körmondatba a nyilvánosságról, a közönség nagy és szent jogáról, amelyet a sajtó képvisel, — már a szalonkocsin vagyok, mint Lukács László vendége.

A gardrób gyanánt szolgáló szelső fülke mellett fogadott a miniszterelnök. Kettős fülkének felel meg ez a kis, pompásan berendezett terem. Középpont asztal, körülötte zöldszövetű pamlag és karosszékek. Lukács László puha kalap, fekete átmeneti kabát, a kezét botra támasztja. Olyan, mint akár a nevezetes junius 4 én, akár — husz év előtt. Arany csipetjén keresztül élesen hordozza szét tekintetét.

— Nyilatkozni?... Istenem, minnek? Hogy félremagyarazzák!...

Igy kezd, aztán lassanként megbarátkozik a gondolattal, majdnem úgy mondtam: belenyugszik a változhatatlanba.

— Jó, — beszélgetünk. De csak Marchegig... Engedje meg a családommal utazom.

— Mire kíváncsi tulajdonképpen?

— Legyen kegyes Excellenciád, jelölje meg a politika legközelebbi fejleményeinek vonalát s főképp, ha lehet, nyilatkozzék szövetkezett a pártok tegnapi határozatáról.

— Őszintén óhajtom a békét. Nagyenyedi beszámolóim óta minden nyilatkozatom a békés kibontakozást szolgálja. Épen ezért őszintén sajnálom, hogy az ellenzék olyan álláspontra helyezkedett, amely egyenesen lehetetlen és amelynek én nem látom a gyakorlati kivihetőségét. Ha az ellenzék nem akar tárgyalni azokkal, akik a többség exponensei, akkor semmiféle tárgyalás nem lesz lehetséges. Ami az ellenzéki határozatnak a választójogra vonatkozó részét illeti, amelylyel saját népszerűségét igyekszik lefelé biztosítani, oly szerencsétlen formában van beállítva, amelyen egyenesen illuzóriussá teszi, hogy valaha is létrejöjjön e választójogi törvény. Az ellenzék ugyanis olyan előfeltételekhez köti a választójog megalkotását, amelyek nem teljesíthetők és ennek folytán teljesen hiába ígéri a választójogi törvényt, ha megmaradnak az előfeltételek követelése mellett.

— A kormány (— és itt ennelőbb hangon beszélt) — be fogja terjeszteni minél előbb, az igért időben a választójogi javaslatot: ha azonban a tulsó oldalról lehetetlenné akarják tenni a normális parlamenti tárgyalást, akkor a legjobb esetben az következik be, hogy annyira kifogyunk az időből, hogy a legközelebbi választás idejére nem lesz meg az új választójogi törvény. Mindenesetre: a parlamenti turbulenciának folytatása nem eredményezhet mást, mint hogy kockáztatja és eltolja, esetleg bizonytalan időre mindazokat a legsürgősebb feladatokat, amelyek megvalósítása a parlamentre vár. Ezek: az állami és nem állami tanítók fizetésrendezése, amely a költségvetésbe van állítva, a nyugdíjtörvény, amit alig várnak és — természetesen — a terminushoz kötött választójogi törvény. Nemde, mind igen fontos és elsőrendű feladat?

— Minthogy a juniusi események kiindulópontja a szabályozatlan elnöki jogkör és az ugyancsak rendezetlen képviselői immunitás összeütközéséből keletkezett, nyilvánvaló, hogy a megoldást itt, ezen a téren kell keresni.

— És a mandátumfosztás, kegyelmes uram?

— Mikor a mandátumfosztó javaslatot tárgyaltuk, félre nem érthetően megmondottam, hogy abból csak akkor lesz törvény, ha az ellenzék rákényszeríti a többséget. A mandátumfosztás is tehát egyedül tőlük függ. Az ellenzék sérelme: junius negyedikére. Erre nézve pedig kimondtuk, hogy nem lehet precedens, hogy az csak egy kényszerűség volt, amelyet ők akartak. Mi hajlandók vagyunk minden objektív intézkedést megtenni, hogy ily eset többé elő ne forduljon. De természetesen nemcsak az elnök jogkörét akarjuk körülhatárolni, hanem rendelkezésére adjuk a megfelelő erőt és eszközöket, mert csak úgy lehet nélkülözhetővé tenni a parlamenten kívül álló erők igénybevételét, ha a parlament önmaga orvosolja a maga bajait. Ebben a keretben minden tárgyilagos követelés teljesülhet. Aki pedig nem akceptálja a bajok orvoslásának ezt az objektív, egyedül célravezető módját, az nem akarja a parlament egészséges állapotát.

Kipirult arccal, némi oratori lendülettel beszélt. Most vettük észre: már tul vagyunk Marcheggen, holott a megállapodás a magyar határig szölt. A miniszterelnök kegyesen meghosszabbította az audienciát. Gastein üdülése került szóba.

— Eltekintve az idő mostohaságától, — mondta — jól töltöttem azt a néhány hetet. Pihenésről persze szó sem volt. Ép úgy dolgoztam, mint itthon, (— magyar földön voltunk már ekkor, bátran mondhatta —) naponta rengeteg akta, jelentés — csak épen audienciák nem voltak. Ennek örültem legjobban. Az audienciázás nagyon fárasztó és sok időt vesz el. Egyelőre Budapesten sem tartok audienciákat. Holnap folytatom a munkát a minisztériumokban, ahol Gasteinban abba hagytam.

— A felséges urról kegyeskednék valamit...

— Oh, őfelsége nagyon jó színben van. A legnagyobb érdeklődést tanúsítja minden kérdés és minden részlet iránt. Audienciám egy óra hosszúságú tartott és az uralkodó nem csökkenő figyelemmel követte jelentéseimet. Elsősorban köszönetet mondtam a Szent István-rend nagykeresztjével való kitüntetésemért, de ezt nyilvános audiencián külön is meg kell még köszönnöm. Még nem tudom, mikor?... Valószínűleg Tisza Istvánnal, Hazai Samuval, Székely Ferencsel, Beöthy Pál és Jankovich Béla alelnökökkel együtt...

Már közeledünk Pozsonyhoz s még a pénzügyi helyzetről — nem az államról — szerettem volna hallani az ország legelső fináncintézőjének súlyos véleményét. Kissé bátortalanul gyujtottam rá a kérdésre:

— Hogyan látja Excellenciád a pénzügyi helyzetét?

— és, magam se tudom miért, a spanyol inkvizícióra gondoltam, amely talán a mai interjúcsinálónál is szelidebb eszközökkel dolgozott. A miniszterelnök így válaszolt:

— Igen, az egész országban pénzszorultság van. Tulságos könnyelműen immobilizáltuk a rendelkezésre álló összeget és nem vagyunk képesek gyorsan kivonni, — másrészt a külföldi, főleg a francia pénz kivonult, a német pénz pedig magának Németországnak kell. Azonkívül tulspekulációk voltak, ész nélküli alapítások, kellő bázis nélkül. Nem lehet mondani, hogy nálunk nagyobb vállalat tönkrement volna. A pénzszükség olyan, mint a der: a gyöngébb növényeket megcsipi. Krízis nincs, de pénz sincs. Különben így öszszel normális viszonyok között is rendszerint kevés a pénz. Fordulat nem várható. Nagyon fontos volna, ha sikerülne egy állami köicsönt csinálni, amit ebben az esztendőben nem tettünk, — tudniillik nem vettük igénybe a fölhatalmazást, pedig százhatvanöt milliót vehettünk volna föl.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— 151

Az eucharisztikus kongresszus.

— Tüntetés a trónörökös mellett. —

(Bécsi tudósítónktól.)

Bécs, szeptember 12.

Az eucharisztikus kongresszus — mint bécsi tudósítónk telefonálja — a mai délelőtti programszerűen folyt le. A reggeli ájtatosságokon, valamint a szakosztályok tanácskozásain a kongresszus résztvevői rendkívül nagy számban jelentek meg. — A Burg plébánia-templomában ma reggel ünnepies áldozásban vettek részt a királyi család tagjai. A templomban jelen voltak a királyi családnak Bécsben tartózkodó összes tagjai. A király, aki az éjjelt a Burgban töltötte, már reggel hét órakor megjelent a templomban és imaszámolya előtt foglalt helyet. A misét Seidl dr. udvari és Burg-plébános mondta.

Délután óriási közönség jelenlétében tartotta az eucharisztikus kongresszus a második ünnepélyes gyűlését a Rotundában. A gyűlésen megjelent közönség üdvivalgással fogadta Ferenc Ferdinánd trónörökösét, aki nejevel, Hohenberg Zsófiával jelent meg a kongresszuson. Az uralkodóház tagjai közül megjelentek Mária Valéria főhercegnő gyermekeivel, Mária Jozefa hercegnő, Miksa herceg, Ágost herceg, Jenő herceg, Klotild főhercegnő, továbbá a württembergi herceg a feleségével Matild Szász hercegnővel. A magyar főrendiház tagjai közül ott volt Esterházy Miklós herceg, Pálffy Miklós herceg, Csekonits gróf a nejevel, megjelent továbbá Andrássy Gyula gróf is.

A namuri püspök Heule bejelentette, hogy a kongresszusról a következő sürgőnyt küldötték a Szentatyának Rómába.

X. Pius pápának a szentatyának tiz kardinális, százötven püspök és a megjelent lelkészek nagy száma, akik Ő felsége I. Ferenc József védnöksége alatt megtartott kongresszuson összegyűlekeztek, szentségednek intő szavához hozzájárulva kijelentik, hogy gyermeki engedelmisséget fogadnak szentségednek. A mi eucharisztikánkban elrejtőzött megváltót kérjük töredelmesen, hogy szentségedet tartsa meg, életet és üdvöt adjon ezen földön és a szentatyát ne adja ellenségei kezébe. Magas védnökünkre, az ő dicső házára, továbbá mindnyájunkra kérjük apostoli áldását. Van Rossum kardinális.

Ezután Bugatto dr. gradiskai helytartó táncos tartott emlékbeszédet Marco de Aviano lelkész felett. Utána Reiner egyik amerikai püspökség fővikáriusa mondta el beszédét a trienti zsinatról. Reiner osztrák alattvaló és előadásában is hosszasan foglalkozott Ausztriával és az osztrák uralkodókkal. Beszélt még Andlauer páter a szent eucharisztiairól és a Habsburg házról, majd Dondery münsteri plébános mondott beszédet a munkás földi és égi kenyeréről. A közönség nagy tetszéssel fogadta az előadásokat, amelyek után a mai ünnepélyes gyűlés véget ért.

A városban igen mozgalmas volt az élet és különösen az egyes templomelőtti tereken nyüzsgött állandóan nagy tömeg.

Bécsben a mai napon a város különböző templomaiban a katolikus diák egyesületek tartottak konferenciákat, ahol a legkülönbözőbb témákról tartottak előadásokat.

TANÜGY.

(—) Szigorubb eljárás a tanítók nyugdíjazásánál. Zichy János megint kibocsátott egy rendeletet, amely sok beszédre fog alkalmat adni. A tanfelügyelőségekhez intézett rendeletében meghagyja, hogy a jövőben szigorubb járjanak el a tanítók nyugdíjazásánál, mert vannak tanítók,

akik 10—15 évi működésük után nyugdíjba mennek. Ezek a szerencsétlen tanítók tudják, miért mennek. Azért, mert a tanítói pályán nem bírnak tovább működni, de nem azért, hogy a nyomoruságos nyugdíj fényes megélhetést biztosít.

Színházi előadások a kulturpalotában.

(Érdekes kísérletek. — Eredeti bemutatók. — Bárdos Artur dr. Aradon.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 12.

Megirtuk már, hogy az aradi kulturpalota nagytermének bérletéért ketten pályáztak: Szendrey Mihály színigazgató és Lőrinczy János vendéglős. Szendrey Mihály egy interjú alkalmával úgy nyilatkozott júniusban munkatársunk előtt, hogy a kulturpalota termében kamarajátékokat rendez, intim helyiséget kívánó előadásokat s koncerteket. Lőrinczy Jánosnak vendéglőhelyiségül szolgálna a terem.

Szendrey Mihály már az interjú keretében érdekesnek ígérkező programot adott, most azonban kitűnik, hogy abban az esetben, ha Szendrey megkapja a bérletet, a kulturpalota termében az egész ország érdeklődésére számítható előadásokat fognak tartani. Szendrey ugyanis szerződést kötött Bárdos Artur doktortal, az ország egyik legelső rendezőjével s színház szakemberével s a kulturpalotai kamarajátékokat Bárdos dr. fogja rendezni, vezetni, igazgatni.

Bárdos dr. neve nem ismeretlen az aradi publikum előtt. Bárdos dr. igazgatója és társtulajdonosa volt az Uj Szinpad című színháznak, amelynek együttese tavasszal Aradon is vendégszerepelt. A sajtó és a közönség egyforma nagy örömmel üdvözölte az új csapáson haladó művészársaságot s a „Hattyuvér”, „Bátor Cassián”, „Mari”, „Irodalom” előadásai maradandó hatást keltettek.

Ismeretes az is, hogy az Uj Szinpad budapesti helyiségét most Kövesi Albert színigazgató bérelte ki s mivel Bárdos dr. és társulata egyelőre nem találtak alkalmas helyiséget, Bárdos elfogadta Szendrey ajánlatát.

A tervek szerint a kulturpalota nagytermében hetenként négyszer tartanak előadásokat. A műsoron a fővárosi színházak sikeresebb ujdonságain kívül eredeti bemutatók is szerepelnek. Strindberg, Maeterlinck, Hauptman Gerhard műveit fogja bemutatni a drámai társulat, amelyet még kiegészítenek, megnagyobbítanak. De lesznek eredeti magyar bemutatók is. Színházzá mindazokat a darabokat, amelyeket az Uj Szinpad megvett, de bizonyosra vehető, hogy ily körülmények között nem egy magyar szerző egyenesen az aradi kamarajáték számára fog darabot írni.

Örömmel üdvözöljük ezt a tervet, mert a sokszor szellőztetett színházi probléma egyik megoldását látjuk benne. A megnagyobbított, több taggal kiegészített drámai társulatot ilyformán különválasztják az operettársulattól s bizonyos, hogy a darabok alapos előkészítés után gondos és művészi rendezésben fognak a közönség elé kerülni. Előnye a tervnek az is, hogy függetleníti Aradot a fővárostól, függetleníti a műsort a fővárosi színházak műsorától s mindenesetre elősegíti a decentralizációt.

Még csak egyet. Szendrey Mihály valamivel kevesebbet ígért a bérletért, mint amennyit Lőrinczy. De ha arról van szó, hogy művészi nivóju előadásokat tartanak-e a kulturpalotában, — Bárdos dr. neve mindenesetre garantálja a művészi nivót — vagy vendéglő legyen ott, vendéglő, amelyben csak a látogatók vonzására rendeznek „látványosságokat”, ha erről van szó, nem kételkedhetünk, hogy melyik ajánlat az, amelyet el kell fogadni.

Lukács László ünneplése.

— A munkapárt üdvözlése. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, szeptember 12.

A hivatalos lap mai száma közli Lukács miniszterelnöknek, gróf Tisza Istvánnak, Székely Ferencnek, Hazai Samu honvédelmi miniszternek, továbbá Beöthy Pál és Jankovich Béla képviselőházi alelnököknek kitüntetését. Az első négy kitüntetésről királyi kézirat számol be a következőkben:

Kedves Lukács! Lindittatva érzem magamat Önnek a véderőről, valamint a honvédségről, továbbá a katonai bünvádi perrendtartásokról szóló törvények létrejötte körül kifejtett sikeres tevékenységeért hálás köszönetet nyilvánítani. Elismerésem látható jeléül, valamint tartós bizalmam kifejezéséül Önnek Szent István-rendem nagykeresztjét díjmentesen adományozom. Kelt Bécsben, 1912. évi szeptember hó 9-én. Ferenc József s. k. Lukács László s. k.

Kedves Gróf Tisza! Indittatva érzem Magamat Önnek a véderőről, valamint a honvédségről, továbbá a katonai bünvádi perrendtartásokról szóló törvények létrejötte körül kifejtett sikeres tevékenységeért hálás köszönetet nyilvánítani. Elismerésem látható jeléül Önnek Szent István-rendem nagykeresztjét díjmentesen adományozom. Kelt Bécsben, 1912. évi szeptember 9-én. Ferenc József s. k. Lukács László s. k.

Kedves Székely! A véderőről, valamint a honvédségről, továbbá a katonai bünvádi perrendtartásokról szóló törvények létrejötténél való sikeres közreműködése elismeréséül, Önnek első osztályú vaskorona-rendemet díjmentesen adományozom. Kelt Bécsben, 1912. évi szeptember hó 9. Ferenc József, s. k. Lukács László s. k.

Kedves Hazai altábornagy! A véderőről, valamint a honvédségről, továbbá a katonai bünvádi perrendtartásokról szóló törvények létrejötténél való sikeres közreműködése elismeréséül, Önnek és törvényes utódainak a magyar bárói méltóságot díjmentesen adományozom. Kelt Bécsben, 1912. évi szeptember hó 9-én. Ferenc József s. k. Lukács László s. k.

E királyi kéziratok után azt közli a hivatalos lap, hogy a király szeptember 9-én kelt elhatározásával a véderőről, valamint a honvédségről, továbbá a katonai perrendtartásokról szóló törvények létrejötténél való sikeres közreműködésük elismeréséül Beöthy Pálnak és Jankovich Bélának, a magyar országgyűlés képviselőháza alelnökeinek a belső titkos tanácsosi méltóságot adományozta.

A Nemzeti Munkapárt tagjai ma este különösen nagy számmal jelentek meg a pártkör helyiségeiben. Fél nyolc óra tájban harsány éljenzés közben érkezett meg Tisza István gróf, a képviselőház elnöke, aki este hat órakor érkezett a fővárosba Gesztről. Tisza István gróft a terembe léptek a gratulációs sűrű csoportja vette körül. Háromnegyed nyolcra járt az idő, amikor megjelent Lukács László miniszterelnök. Hosszasan éljeneztek Lukácsot, majd megkezdődött a szokásos félkör, amelybe elhelyezkednek a párt tagjai. A miniszterelnök rendes helye felé tart, közben elhárítani igyekezett az üdvözléseket, ami azonban nem sikerült.

Ekkor Dániel Gábor báró a párt tagjai nevében a következő szavakat intézte a miniszterelnökhöz:

— Kegyelmes Uram! Midőn szerencsénk van téged tisztelni, mindenekelőtt valamennyi összesereglett párttag nevében őszinte örömnöknek akarok kifejezést adni azon legmagasabb kitüntetés felett, amelynek részese lettél. (Helyeslés.) Mi, akik folyton figyelemmel kísérjük parlamenti működésedet, ismerjük parlamenti sikereidet és azokat az érdemeket amelyeket szereztél a hazá körül. Mi tudjuk megítélni, hogy ezt a kitüntetést teljes mértékben kiérdemelted. (Ugy van! Lelkes éljenzés.) Az a szeretet és tisztelet és ragaszkodás, amellyel eddig irántad viseltünk ezáltal még csak inkább fokozódott és biztosítunk mindannyiunk nevében, hogy azon az uton, amelyen tovább haladni fogsz, a legnagyobb odaadással tá-

mogatni fogunk. (Zajos helyeslés.) Az Isten éltesen, tartson meg! Hosszas és lelkes éljenzés fogadta a pártelnök beszédét, amely után Lukács László meghatottan a következőket mondta:

— Fogadjatok leghálásabb köszönetemet igen tisztelt barátaim azért a jóakarattól, amelynek minden alkalommal és különösen ezen legfelsőbb kitüntetés alkalmával jelenleg is irántam kifejezést adni kegyesek voltatok. Jól esik a barátság a részletekről és őszintén bevallva felemelő hatással volt *redm öfelségének kegye, azon súlyos támadásokkal szemben, amelyeknek nap nap után ki vagyok téve.* (Eljenzés.) De mennél inkább érzem a fejedelmi kegy nagyságát, annál inkább meggyőződom arról, hogy az túlhaladja az én érdeimeimet. Ezért nem szenved előttem kétséget az, hogy ennek a magas kitüntetésnek, amelynek szerencsés voltam részesévé lehetni, csak egy kis része az, amely engem illet. Az elismerés nagy része kétségkívül azokat illeti, akik lehetővé tették a siker eredményének elérését, és ezek ti vagytok: a munkapárt tagjai, akik *összetartástokkal, hazafias erélyekkel és józan politikai gondolkodásokkal lehetővé tették a sikert, és akik minden emberileg lehetővé elkövették arra nézve, hogy a parlamentnek visszaadjátok munkaképességét és a parlamentet visszaadjátok az országnak.* (Élénk helyeslés és tetszés). Bocsásatok meg, tisztelt barátaim, ha ezen alkalommal nem fogok politikai nyilatkozatokba ereszkedni. Hiszen nemsokára ennek is eljön az ideje, ezt a mai napot csak arra akarom felhasználni, hogy újból hálás köszönetemet fejezzem ki irántatok, hogy kérjétek meg benneteket arra, hogy tartsátok meg irántam való jóindulatotokat és mindenek felett őrizzék meg azt az összetartást, azt az együtt működést, (Felkiáltások: Megőrizzük!) amelyre eddig szükségünk volt, és amelyre szüksége van az országnak a jövőben is. (Igaz! Ugy van!) A mi teljes meggyőződésünk szerint az a cél, a melyet követünk, *nem szolgál pártérdekeket, nem szolgál magánérdekeket, hanem szolgálja az országnak szent érdekét.* (Élénk helyeslés) Kerlek benneteket tartsátok meg továbbra is jóindulatotokban (Hosszas tartó lelkes éljenzés).

Az üdvözlés után Lukács László Tisza István gróffal, a képviselőház elnökevel hosszasan értekezett.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A Nemzetiből a Magyar Színházba.

Budapestről jelentik: A Nemzeti Színház újabb művészgárdájának egyik tehetséges tagját elhódította a Magyar Színház. *Aczél* Ilonát, aki néhány esztendővel ezelőtt nagy sikerek szárnyán jutott fel Kolozsvárról a Nemzeti Színházba, a mai napon tagjai sorába szerződtette Beöthy László, a Magyar Színház igazgatója. A szerződés előkészületei különben, a szó teljes értelmében, kulisszák mögött folytak és szerződészegés nélkül sikerült. *Aczél* Ilona a Nemzeti Színház igazgatójával békésen bontotta fel szerződését és november elsejétől kezdődőleg kötötte le magát a Magyar Színházhoz. Novemberben már fel is lép, hogy melyik darabban először, az még nincs megállapítva.

* Az „Aradi Zenekonzervatoriumban” a beiratások szeptember 1-seje óta folynak és az előadások már is megkezdődtek. 5258

* A fekete kancellár. (Az Apolló-színház legújabb eseménye.) Az Apolló-színház újdonsága az „Izzó szenvedély”, megtette a maga hatását. Ida Nielsent meleg szeretettel fogadta a közönség, amely a művésznővel s a darab meséjével teljesen meg volt elégedve, bár kétségtelenül nagyobb lett volna a kép sikere, ha a film a híres norvég filmgyár műhelyéből került volna ki. Ugyátszik — s ebben sok igazság van — a norvég filmeket szereti a legjobban még ma is a publikum, azok mindig telt házakat tudnak vonzani. A közönségnek szombaton ismét alkalma lesz gyönyörködni egy nagyszabású norvég filmben: A fekete kancellár-ban. Ez a norvég kép úgy technikailag, mint művészi és érdekességi szempontból felülmul minden más filmet.

* Farsangi tréfa. Az Urániához jött tudósítás szerint a legújabb moziszenzációt a Farsangi tréfát most Bécsben játsszák példátlan érdeklődés mellett, de azért szombaton minden körülmé-

nyek között színre kerül az Urániában. Az eseményszámba menő előadást ajánljuk a közönség érdeklődésébe. 175

* Ida Nielsen vendégszereplésének befejezése. (Az izzó szenvedély utóljára.) Ida Nielsen első aradi vendégszereplését holnap, pénteken fejezi be az Apolló-színházban vetítésre kerülő Izzó szenvedélyben. A nagy tragikát ma is tetszéssel fogadta a közönség, amely valószínűleg kíváncsian várja vissza a művésznőt. Tekintettel arra a körülményre, hogy úgy a publikum, mint a sajtó nagy elismeréssel nyilatkozott Ida Nielsenről, az Apolló színház táviratilag lefoglalta a most készülő összes ama képeket, amelyekben a tragika játsza a főszerepeket.

„Védőszentek” üldözése.

— Büntetés protegálás ellen. —

Távirati tudósítás.

Páris, szeptember 12.

A rendes, természetes hivatalnoki előrehaladásnak a módja most már mindenütt gépies, szinte automatikus valami. Törvény szabja meg, évenként mennyivel növekszik a tisztviselő fizetése, mikép emelkedik a rangja, mikor mehet nyugalmába. A protekció azonban ezt a törvényes rendet forgatja föl, tehát bátran mondhatni, hogy nem is valami nagyon tisztességes dolog. Ha pedig nem tisztességes, nem is türehető és különösen nem olyan helyeken, ahol a törvényeket gyártják.

Nyilván ez volt a gondolata Franciaország közmunkaügyi miniszterének, Dupuy Jean-nak, aki minden kerülgetés nélkül egyszerűen kiirtotta a maga körében a protekciót. Rendeletet küldött a hatáskörébe tartozó összes hivataloknak azzal az utasítással, hogy sem a legkisebb, sem a legnagyobb rangú tisztviselők — bármit akarjanak is tőle — ne merészkedjenek eléje járulni — *ajánlással.* Sem személyesen, sem folyamodásban. És ezt az utasítást már bele is foglaltatta a miniszter abba a *szolgálati rendtartásba*, a melyet a francia államvasutak alkalmazottai követni tartoznak. A mi annyit jelent, hogy aki mégis protekciót mozgósít valamely ügyében, megszegte a rendtartást és e miatt *büntetésben részesül.*

Dupuy az első bátor lépés után megtette a második *vakmerő* lépést is, gondoskodott arról, hogy akik az utasítása ellenére mégis csak élni akarnak a protekcióval, csakugyan *szigorú büntetést kapjanak.* A legenyhébb megtorlás az, hogy aki ajánlólevéllel jön, az semmiesetre sem kapja meg, amit akar. Akinek az érdekében valaki beszél a miniszterrel, azt nem nevezi ki és akit soron kívül terjesztenek eléje előléptetésre, azt nem lépteti elő. Vagyis, a protekció csak egy irányban lesz csalhatatlan hatása, hogy lehetetlenné teszi azt, aki hozzája folyamodott. De van a francia miniszter rendelkezésében egy másik pont, a mely még okosabb, illetve még *fenyegetőbb.*

Nemcsak azokat fogja büntetni, akik protekciót kérnek, hanem azokat is, a kik — *protegálnak.* Persze csak abban az esetben, ha olyanok öltik magukra a védőszent köntösét, a kik a miniszter hatalmi körébe tartoznak. A mennyiben tehát nagyobb rangú tisztviselők próbálnak kedvezéseket nyújtani egyik-másik kegyeltjüknek, ily esetben nem az alantast bünteti a miniszter, hanem a *följebbvalót.* És ugyancsak bűnhődik az ilyen följebbvaló akkor is, ha meghallgatta olyanvalakinek a kívánságát, a ki nála próbált valamit — *kijárni.* Dupuy bátor föllépését nagy rokonérzéssel fogadták egész Franciaországban és valószínű, hogy a protekciót valamennyi francia hivatalból kiirtják. És minthogy a francia példa fölöttébb ragadós, szabad remélni, hogy ezt a legújabb párisi divatot mihamarább behurcolják — *hozzánk is.*

A nép és az uralkodók.

(Ferenc József és Vilmos császár. — Népszerű és népszerűtlen trónörökösök.)

Saját tudósítónktól.

Arad, szeptember 12.

Könnyen megcáfolható felesleges szépítgetés volna az, hogy *Ferenc Ferdinánd trónörökös* a tegnap véget ért hadgyakorlaton személyének, a magyar nép körében való nagy népszerűségéről győződött meg. Láttuk: a magas-rangu hideg katonára nem keltett különös érdeklődést az alföldi nép körében. Csak amikor lefuvatta a manővert s autója elrobogott Csanádpalotáról, harsant fel az éljen a közönség köréből. Ez a közönség is inkább hivatalos személyekből állott. Am nem kell azt hinni, hogy Ferenc Ferdinánd csak Magyarországon nékülözi a népszerűség bódító melegét. Ausztria legnagyobb városában, a birodalom székhelyén, Bécsben is bántó közömbösség fogadja jóvendőbeli uralkodónkat.

Erről meggyőződtem az elmúlt vasárnapon Bécsben. Berlinből jöttem, ahol markáns színekkel rajzolódott ki a fiatal szőke trónörökös, Vilmos csodás népszerűsége. Berlinben nem mozdulhat ki a szimpatikus ifju herceg nélkül, hogy a tömegek rajongása ne tolakodnék elébe. Kíváncsi voltam: a mi trónörökösünket hogyan figyeli a bécsi nép. Tudtam, hogy vasárnap délelőtt kell Salzburgból megérkeznie. Délelőtt odaálltam a Jenő herceg-utcai (volt Heugasse) grandiózus Belvedere kapujához. Vártam. A palota első részét övező sétányt a borotvált, hosszú szál lakáj zárta el „Eingang verboten” jelzésű táblával. Kivülem még egy külföldi öreg házaspár álldogált ott. Azonkívül senki. Pedig vasárnap volt és szép idő virradt a szürke bécsi palotákra. Tömegek hullámozgottak az utcán, de senki nem érdeklődött Ferenc Ferdinánd megérkezése iránt. Kevéssel 11 óra előtt nagy sárga automobil robbogott a Belvederehez. A trónörökös és szép hitvese jött a vasutól. A pompás udvari autó közepén két kis gyerek örvendezett a szeptemberi napsugárnak. Mi megemeltük a kalapunkat, de ezenkívül semmi sem árulta fel, hogy az a férfi haladt el mellettünk, akinek homlokát valószínűleg nemsokára a korona fogja övezni. A tömegeknek, amelyeket Berlinben láttam, nyoma sem volt itt.

A német fővárosban a kedves fiatal trónörökösnek a Ferenc József-téren levő palotáját állandóan százakra menő közönség állja körül. Tudja az Isten, honnan szimatolja meg a sokaság, hogy Vilmos kocsizni készül. A csinos sárgavörös autónak még híre sincs, amikor már a kíváncsi és lelkes tömeget ott látjuk a hatalmas téren. Ha azután kocsiba ül, az utca néptől elhagyja a németek közismert rendszeretete és teljes össze-visszaságban futnak utána.

A trónörökös felemelkedik az autóban és közvetlen mosollyal köszöni meg az ovációt. De az ünneplés nemcsak neki jár ki, hanem fiatal feleségének is. Általában Berlinben rendkívül népszerű az uralkodó család minden tagja, csak Vilmos császár nem. Az Unter den Linden-en a minap udvari automobil állott egyik ház előtt. Körötte nagy tömeg. Az egyfogatum kocsisa meglassította a lovát, hogy át tudjon hatolni a sokaságon és közben megkérdezte egy iparos külsejű embertől:

— Kit várnak itt?

Az egyszerű férfi arca elszélesült a boldog mosolytól, amikor felelte:

— Jön Lujza!

Lujza jött, a császár fejletlen, beteg és szellemileg száználmas leánya. S milyen boldognak látszott a moabiti iparos, hogy hocholhatott a hercegkisasszonynak.

De a császárt nem fogadja az utca ilyen

őszinte szeretettel. Most szeptember elsején, Sedan évfordulóján a szokásos ünnepséghez kocsizott az imponálóan férfias tekintetű császár, aki néhány napos betegsége után akkorjött ki először az utcára. Vasárnap dél volt. A Linden ezernyi nép hullámozott, de egyetlen hoch se szórt élő virágot a császár útjára. Hideg arccal álltak sorfialat a kíváncsi berliniek.

Nálunk tehát megfordítva van, mint a németeknél. Magyarországon és Ausztriában az ősz király személyét sugározza körül a népszerűség fénye és a trónörökös nézik blazirt szemmel. Mindkét jelenségnek megvan a magyarázata. A hatalmas német birodalom trónjának fiatal várományosa harci dicsőségért lángol és a maga hatáskörében nagy művészettel szítja az angol s a francia nép ellen való gyűlöletet. Ez tejszik a németek sok hadi sikerben meghízott önértetének és ezért adják számtalan jelét a Vilmos iránt való meleg szeretetüknek — a császári akarat ellenére is.

Ferenc Ferdinánd népszerűtlenségét viszont az uralkodó család ismert intrikái táplálják kiapadhatatlan energiával. Érti ezt a trónörökös is, de ugylátszik nem tud, vagy nem akar ellene lépni. Inkább türi a rejtett és nyílt cselszövéseket, amelyek segítségével elidegenítik őt azoktól is, akik felett majdan uralkodni fog és akik előtt fontos személye egyformán közömbös lesz Bécsben, Linzben, vagy akár Csanádpalotán...

(b. I.)

Árpád vezér kincsei.

— A Mátyás hegy titka. —

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, szeptember 12.

Néhány hónappal ezelőtt a Mátyás hegy tetején kísérteties dolgok történtek. A közelben lakóknak feltűnt, hogy egy magas, fekete ruhás asszony mint alvajáró kuszik fel a hegy tetejére. A szomorú asszony kezében kis villamos lámpát tartott és óvatosan hajtogatta félre a bokrok és cserjék leveles galyait, majd egy kalapáccsal minden sziklát és kiálló követ megkopogtatott. A titokzatos nő Heider Lajos óbudai szőlőtulajdonos felesége volt, aki fejébe vette, hogy Árpád vezér elásott kincsei itt a hegyben vannak elrejtve s ezeket neki meg kell találnia. A kincskeresés már hónapok óta tartott, de minden eredmény nélkül. Lassanként megszorodott a kincskeresők száma két taggal, akik ásóval, kapával turták a Mátyás-hegy ormát. Az utóbbi társaságnak Engel Adolf nyugalmazott zenetanár és özvegy Ráth Gusztávné, egy elhalt bányamérnök neje voltak a tagjai. Természetes dolog, hogy Heiderné összemarakodott Engellel és Ráthnéval. A fejleményeket már az a büntető följelentés mondja el, amelyet Heiderné férje, a rendőrséghez nyújtott be.

— A feleségem — panaszkodott a férj — az utóbbi időben egy szellepidéző-társaság hatalmába került. Folyton földöntuli állapotokkal foglalkozik s extázisba jön, ha a szellemekről beszél. Nemrégiben kijelentette, hogy elvállik tőlem, ha nem hiszem el, hogy az ördög a fejéhez vágta a lámpát, mert nem akarta elhinni, hogy Árpád vezér szelleme jelent meg előtte. Majd azt kérte, hogy vegyek fel a birtokomra nyolcezer koronát. Ez arra kell, hogy Árpád vezér kincseit a Mátyás-hegyből kiássák. Néhány napra rá két levelet kapott a feleségem. Az egyikben Árpád vezér írta neki német nyelven a következőket:

Édes gyermekem! Te és fiad Rudolf nagy tettekre vagytok hivatva. A többit majd álmodban mondom el. Atyád, Árpád vezér.

A másik levél így hangzott:

Leányom! A kincs a sziklában van elrejtve. Jelenj meg ma éjjelkor s ha elhozod, amit kértünk, a hegy áttekinthető lesz. I. Habsburg Rudolf király.]

A feljelentés szerint Heiderné egyelőre negyvenkét koronát adott Engelnek és Ráthnénak. Heiderné esküdözött az urának, látta, amint megnyitotta a szikla s abból egy fazék aranypénz és ékszer fordult ki. A rendőrség a nyomozás iratait áttette a büntető járásbíróhoz s ez ügyben Páczák bíró holnapra tűzte ki a tárgyalást.

TÖRVÉNYKEZÉS

Táblabíró és közjegyző.

— A Pancsera Fésüs ügy a táblán. —

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 12.

Ismeretes az az ádáz gyűlölködésből eredő késhegyig menő harc, mely Pancsera István királyi ítéltáblai bíró, a fiumei járásbíró vezetője és Fésüs György fiumei közjegyző közt folyik. A háborúság onnan kezdődött, hogy a járásbíró kisebb pénzbüntetéssel sújtotta a közjegyzőt, amiért ez két hagyatéki dolgot elkésve intézett el.

Fésüs György az ítélet ellen a fiumei törvényszékhez fölbbezett és beaványában a vádak egész légiójával állott elő. Azt állította Pancseráról, hogy hivatalos kötelességét elhanyagolja, pontatlan, vagy pedig egyáltalán nem jár hivatalába s kávéházakban, kaszinókban, sőt nem ritkán a hivatalban is hazárdul kártyázik; végezetül szemére lobbantotta, hogy nem indított sajátópört mindama külföldi és hazai lapok ellen, amelyek viselt dolgait szellőztették.

A táblabíró az igazságügyminiszter fölhatalmazására rágalalmazásért fogta perbe a királyi körjegyzőt. A budapesti büntető törvényszék mint delegált bíróság ott a helyszínen napokig tárgyalta ezt a bünpört, s Fésüs György dr. vádlottat hivatalból üldözendő rágalalmazás vétsége miatt *hét száz korona* pénzbüntetésre ítélte. Megokolásában kimondotta a törvényszék, hogy beigazoltnak látta azt, hogy panaszos táblabíró elhanyagolta hivatalát, s engedelem nélkül távozott, miközben jegyzője végezte a dolgát. A mi ellenben a hazárd és szabálytalan kártyajátékot illeti, ennek bizonyítása nem sikerült.

A budapesti királyi tábla második büntető tanácsa ma foglalkozott a vádlott fölbbezésével, melyre a felek személyesen megjelentek. A vádat Vargha József dr. királyi ügyész, a magánpanaszost Bródy Ernő dr. képviselte, a vádlottat Nagy Dezső dr. védte. Az egész nap a bünper ismertetésével és az ítélet fölolvasásával telt el.

§ Verekedő iskolaszéki tagok. Makóról jelentik: Ülése volt az iskolaszéknek júliusban *Apátfalván*. Egy miniszteri leiratot tárgyaltak, mely fölött élénk vita fejlődött. Kardos Noé iskolaszéki tagnak is volt véleménye a kérdésben, meg Somogyi Bélának is, a két vélemény azonban épen nem egyezett s az iskolaszék tagjainak többsége a Kardos Noé véleményét helyeselte, mert leszavazták Somogyi indítványát. Somogyinak fájt, hogy nem neki lett igaza, de fokozta iájdalmát, hogy a következő kérdésben is leszavazták, pedig szerinte nagyon helyes indítványa volt. Erre már el is fogyott Somogyi béketűrése és ingerületen odakiáltott a többségnek, hogy: — *ez a Kardos szelleme*. Erre a közbeszólásra azonban rögtön jelentkezett Kardos, még pedig nem szellemileg, hanem testileg és széket ragadva azt egész erejéből hozzávágta Somogyihoz. Könnyű testi sértés vétségével vádolta meg a makói járásbíró a székdobáló Kardos Noét, Somogyi Béla, Kardos ügyvédje hivatkozott arra, hogy Kardos idegbeteg, aki ingerültségében nem beszámítható. A bíróság az idegesség ellenére is vétkesnekmondotta ki Kardost, akit 200 korona fő és 10 korona mellék; megfelelő fogházbüntetésre átvál-

toztatható pénzbüntetésre ítélték. Kardos az ítélet ellen felebbezett.

§ Felmentett gyilkos. Kiss János 18 éves vadász legény ez év július 14-én megölte Fitor János nevű társát. Kiss a korcsában mulatott s asztalához hívta Fitor. Fitor nem ment oda, hanem szidalmazni kezdte Kisst. A részeg legény erre megleste a korcsma előtt Fitor s egy késszurással megölte. Az esküdtek nem találták bünösnek Fitor s így a törvényszék felmentő ítéletet hozott.

§ Kenyér és gondatlanság. Érdekes ítéletet hozott ma a szabadkai büntető törvényszék. Patarica Péter boratapusztai napszámos állott a bíróság előtt gondatlanságból okozott emberöléssel vádolva. Patarica 7 esztendő kisleánya, Petronella, születésnapján egyedül jászadozott a tűzhely közelében levő szalmakazal körül. A kazal a tűzhelyből kipattanó szikrától meggyulladt és lángba borította a kisleány ruháját. Mire segítségére siettek, a kis Petronella *elhamvadt*. A bíróság előtt azzal védekezett az apja, hogy neki *kenyérkereset* után kellett néznie, s ezért nem vigyázhatott gyermekére. A törvényszék elfogadta a védekezést és a vádlottat felmentette.

§ Szabadlopás a munkások kárára. Komáromból jelentik: A komáromi ügyészségen Papp László gazdatiszt, uradalmi intéző, szenzációs följelentést tett Richter Frigyes szendi nagybérlő ellen. Papp nemrégiben állott a bérlő szolgálataiba s mindjárt az első napokban meglepő fölfedezésekre jutott. Mikor a cukorrépa betakarítására került a sor, Richter meghagyta intézőjének, hogy a részes munkások számára hatvan hold helyett jóval nagyobb területet mérjen ki. A gazdatiszt meglepődve hallgatta a parancsot és figyelmeztette a bérlőt, hogy ilyen módon nagyban megkárosítják a szegény munkásokat, Richter erre kioktatta intézőjét:

— A valamire való gazdatisztnek — mondta — *a saját fizetését a cselédeken és munkásokon kell megtakarítania*. Az intéző nem akarta vállalni a bünös manipulációt, de amikor Richter elcsapással fenyegette, szinleg belement a csalafintaságba. Kimért hatvan hold helyett hetvenöt hold répföldet, amelyről a termést be is takarították a részes munkások, akik persze csak hatvan hold megmunkálásért kaptak bért. Pappnak ezután Richter utasítására az aratásnál és a cséplésnél is be kellett volna csapnia a munkásokat. Erre már nem vállalkozott, hanem Pintér Lajos gazdatiszt-társával együtt kilépett Richter szolgálataiból. Együttal följelentést tett a bérlő bünös visszaélései miatt a komáromi ügyészségnél, amely elrendelte a vizsgálatot Richter ellen.

SPORT.

+ Az „Aradi Torna Egyesület” folyó hó 16-án megkezdí rendszeres téli tornászását a liceumi tornateremben. Az egyesület tornaórái hetenként háromszor: hétfőn, szerdán és pénteken vannak este 6-tól 8-ig. Félhét órákor közös szabad gyakorlatokat végeznek a tagok az egyesületi művezető vezetése alatt, mely után a sportornászás következik, svéd és német tornaszereken egyaránt. A liceumi tornaterem tökéletes felszerelése, mely nemcsak városunkban, de az egész vidéken is első helyen áll, a megfelelő szorgalom és szakvezetés alatt lehetővé teszi a tagok részéről a tornászás legmodernebb kultiválását. A szabadtéri sportok üzésére az egyesület Óvár-téri sport pályája áll a tagok rendelkezésére, melyen már elkészült a hatalmas területű football pálya, melyet követnek majd az ugró-, futó- és többi atletikai- és tennisz pályák.

Bulgária háborus mozgalmái.

— A balkáni helyzet. —

Távirati tudósítás.

Konstantinápoly, szeptember 12.

Konstantinápolyból jelentik: Itteni szerb és bolgár körökből jelentik, hogy Bulgária, Görögország, Szerbia és Montenegró követeik által legközelebbi együttes lépést fognak tenni a portánál macedóniai fajrokonai elnyomása miatt. A portát erről nem hivatalos uton már értesítették s a török kormány kifejezte hajlandóságát, hogy az albánok részére biztosított amnesztiát a macedóniai büntetésekre is ki fogja terjeszteni.

Berlinből jelentik: Az illetékes körök semmit sem tudnak arról, hogy a bolgár kormány Macedónia dolgában ultimátumot intézett a portához és nem is hiszik, hogy Bulgária ilyen lépésre merne vállalkozni.

Konstantinápolyból jelentik: A külügyminisztérium információi szerint a porta szüntelenül igen kedvező biztosításokat kap a nagyhatalmak magatartása felől. Bulgária, Szerbia és Görögország békés és barátságos ígéreteket tett. Griparisz görög követ tegnap a külügyminiszternek kijelentette, hogy az Athénben és több görög városban legutóbb tartott mitingeknek nincs oly jelentőségük, hogy a kormány békés és barátságos magatartását befolyásolhatná. Danev bolgár miniszter kijelentette a török ügyvivőnek, hogy néhány lap tévesen tulajdonít neki háborus szándékokat és nyilatkozatokat.

Szófiából jelentik: A Bulgária című demokrata lap szerint az egész országban kellemetlen hatást keltett az, hogy két bolgár altisztet a háttáron megölték. A gyilkosság, amely olyan időben történt, amikor egész Európa azon fáradozik, hogy reformálja a haldokló Törökországot, a bolgár vélemény jogos felháborodását hívja ki és megfosztja a török birodalmat a civilizált világ bizalmának utolsó maradványától is. A karatepei incidens esetleges következményeiért a felelősség a török kormányt terheli, amely Bulgária jóakaratu magatartására kihívással felel. A közvélemény hidegvérrel várja a további eseményeket. A kormány teljesíteni fogja kötelességét.

Bécsben letartóztatott aradiak.

— Nyolcezer korona ellopásával gyanúsítva. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 12.

Napok óta nyomoz már az aradi rendőrség annak a nyolcezer koronás betörésnek, azaz inkább lopásnak az ügyében, amelyet Weisz Dávid aradi kereskedő kárára követtek el ismeretlen tettesek a múlt héten.

Mindjárt a nyomozás első stádiumában arra a meggyőződésre jutott a rendőrség, hogy Weisz Dávidot a viszonyokkal ismerős ember lopta meg, aki azután úgy rendezte dolgát, hogy betörésnek tartásáért. Több futólagos megfigyelés után a nyomozó hatóság első komolyabb gyanuja két emberre irányult, akik hirtelen Bécsbe utaztak és elutazásuk előtt nagyobb pénzösszeg felett rendelkeztek.

Gyanuba vett emberek: egy Leib nevű ügynök és Grünstein kereskedősegéd a Weisz Dávid-céggel régebben összeköttetésben álltak; Grünstein segéd volt az üzletben, Leib pedig mint ügynök fordult meg Weisz Dávidnál több ízben is. Ennek a körülménynek figyelembe vételével a rendőrség határozottabb formában kezdett a két ember után érdeklődni.

A detektívek megállapították, hogy Grünstein és Leib ismerőseiknek Aradon sok pénzt mutogattak elutazásuk előtt és Grünstein azt mesélte töb-

beknek, hogy a pénzt apjától kapta. Az aradi rendőrség kihallgattatta a Küküllőváron lakó öreg Grünsteint, aki azt vallotta, hogy egy év óta nem is látta fiát, még kevésbé adott neki pénzt.

Amint ennek a vallomásnak a jegyzőkönyve a küküllővári csendőrségtől megérkezett, Szepekovszky Teofil rendőrhadnagy táviratban megke-reste a bécsi rendőrigazgatóságot, hogy vegyék őrizetbe a két gyanúsított aradi embert és hallgassák ki őket.

Tegnap tudatta táviratban a bécsi rendőrség, hogy Grünstein és Leib fogságban vannak, azonban mindent tagadnak. Ennek ellenére Raszlig és Rédl detektívek ma Bécsbe utaztak, hogy kihallgassák a két foglyot, esetleg magukkal is hozzák Aradra.

A nyomozás során különben annak a valószínűsége is felmerült, hogy Weisz Dávidtól nem is egyszerre, hanem több részletben lopták el a hiányzó pénzt, amit megkönnyített az a körülmény, hogy Weisz mindig csak este olvasta meg üzleti pénzét, reggel sohasem ellenőrizte, hogy megvan-e az előző esti végösszeg.

A három hölgyek masszörje.

— Egy aradi nő kalandjai. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 12.

Egy aradi származású asszony különös kalandjáról adnak hírt az Amerikából ma ideérkezett magyar lapok. Az asszony neve Ofczák Irma, aki Konstantinápolyban, a szultán háremében mint masszirozónő működött. Most férjével ki akart vándorolni, de Elis Islandon nem engedték meg, hogy amerikai területre tegye a lábát.

A 49 éves Ofczák Irma török férjével, Macsate Augusztal néhány nappal ezelőtt érkezett meg Konstantinápolyból Ellis Islandra.

A házastársak a férfi öccséhez, Macsate Frigyeshez szándékoztak utazni Philadelphiába (Pa.) a ki ott a Warnok Street 2849. szám alatt lakik. Az Ellis-Island-i vizsgálóbírószak azonban nemcsak megátolta őket ebben a szándékukban, hanem még deportáltatásukat is kimondotta s a házaspárnak most ott kell buslakodnia a szigeten mindaddig, a míg csak el nem indul visszafelé az a hajó, amelyik ide hozta őket.

Ofczák Irmának — ha ugyan* szavainak hitelt lehet adni — meglehetősen mozgalmas élete volt. Előadta ugyanis Ellis Islandon, hogy először Schuszter József szobrásznak lett a felesége, a kivel még ifjkorában Konstantinápolyba költözött. Férje ott is tovább fojtatta mesterségét, ő pedig, mint nagyon ügyes masszirozó, a török szultán udvarában kapott alkalmazást, a háremhölgyeket masszirozta.

Férje nemsokára elhunyt s nemsokára megismerkedett jelenlegi férjével, Macsate Augusztal, a ki őt török szertartás szerint feleségül vette. Ellis Island hatósági emberei azonban kegyetlenül kijelentették, hogy az ilyen együttélés nem tekintik házasságnak. Súlyosabbá tette még a helyzetet az, hogy Macsate a hozzá intézett kérdésekre kijelentette, hogy jelenleg ugyancsak ez az egy felesége van, mégis, mint igazhitű muzulmán, ő a többnejűségnek a híve.

Ez a nyilatkozat aztán épen elegendő volt arra, hogy a vizsgálóbírószak mind a kettőjüket kizárja. Valószínű, hogy visszaküldik őket Konstantinápolyba, a hol az asszony, amint mondja, 25 évet töltött, hacsak a férj fivérének, Macsate Frigyesnek nem sikerül őket a benyújtott felebbezés segítségével valami uton-módon kiszabadítani.

Súlyos büntetés a sorozás miatt.

(Tíz napi fogház egy kis mulasztásért.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 12.

Az új véderőtörvénynek a sorozásra vonatkozó szakaszait az Aradi Közlöny több alkalommal ismertette és rámutatott arra, hogy ezek az intézkedések milyen óriási terheket raknak az ujonclétszám felemelésén kívül is az ország lakosaira. Mikor az új törvény szövege a hivatalos lapban megjelent, csak futólag említettük meg, hogy a sorozás elmulasztását valósággal drákói szigorúságu büntetésekkel sújtja a törvény. Az indokolás szerint a múlt tapasztalatain alapszik ez a rettenetes paragrafus, mert a hadvezetőség azt hiszi, hogy ezzel csökkenteni fogja a szökéseket és a kivándorlást. Azonban, mint a gyakorlat mutatja, oly esetekben is ránehezedik iszonyatos terhével a sorozáson meg nem jelentekre, amikor azok mulasztásának oka nem a rosszakarat, nem a csalás, hanem a véletlen, vagy pedig szerencsétlen körülmények találkozása. Az aradi rendőrbírószaknak ma volt először módjában eme szakaszok alkalmazása és az ítélet, mellyel egy fiatal kereskedőt sújtott Szathmáry Béla dr. rendőrbíró, főlebbezés folytán a tanács elé kerül, amely polgári szemmel mérlegeli majd valószínűleg az esetet és enyhíteni fog azon, mert nem kívánatos, hogy modern államban katonai szellem szükség nélkül guzsba kösse a polgárok életét.

Az aradi katonai ügyosztály jelentette fel ma Halleler Gyula volt budapesti kereskedőt, aki ez idő szerint Aradon van alkalmazásban. A fősorozáson nem jelent meg és mulasztását kellő időben nem igazolta. Szathmáry dr. kihágási bíró felelősségre vonta ma Hallelert, aki elmondotta, hogy a sorozás idején a budapesti csődbírószaknál tárgyalásai voltak és vagyonának romjait volt megmentendő, azért maradt el, noha átvette a sorozásra szóló meghívót. A kihágási bíró ezt a védekezést nem fogadta el, mert, ugymond, a bíróság adott volna egy két nap halasztást, ha felmutatja az idézést és védkötelezettségének eleget akar tenni.

Halleler tehát két, törvény által alkotott magyar hatóság hivatalos felszólítása között volt kénytelen választani és mert ő úgy gondolta, hogy a bíróságnál jelenik meg, ahol anyagi érdekeit megvédheti anélkül, hogy védkötelezettségének kijátszására magyarázhatná ezt — mert hiszen pótsorozások is vannak, — ezt a logikus gondolkodást a bíróság nem akceptálta, hanem a véderőtörvény idevonatkozó szakaszaira való hivatkozással a szerencsétlen embert 10 napi elzárással, továbbá öt napi elzárásra átváltoztatható 100 korona bírsággal sújtotta. Kimondotta azt is, hogy az esetre, ha besoroznák, elvesziti mindazokat a kedvezményeket, amelyeket a törvény biztosít a védköteleseknek: egy évvel meghosszabbítják szolgálati kötelezettségét és két év helyett három évig kell szolgálnia, nem juthat a létszámfeletti csoportjába, elvesziti igényét arra, hogyha különben meg lennének jogai a szolgálat alól való teljes felmentésre, ezt kérhesse.

Ez a rendkívül szigorú büntetés azonban nem a maximuma a drákói törvénynek, mert két hónapi elzárást és hatszáz korona pénzbírságot ír elő a sorozást elmulasztókra.

Halleler felebbezést jelentett be az ítélet ellen és ez most a tanácshoz került. Lehet, hogy az utolsó szót a miniszter mondja ki, aminthogy csak a honvédelmi miniszternek áll jogában az, hogy megváltoztassa az ítéletben a kedvezmények elvesztését kimondó részt. Mindenesetre érdeklődéssel nézhet mindenki az ügy fejleményei elé, mert akár az elítélt terhére, vagy javára váltatik meg az ítélet, mint a véderőtörvényből folyó első eset, bizonyára a továbbiakra befolyást fog gyakorolni.

HIREK.

— **Beszámolt a trónörökös.** Bécsből jelentik: A király ma délelőtt hosszabb magánkihallgatáson fogadta Ferenc Ferdinánd trónörökösét. A trón várományosa beszámolt az uralkodónak a délvidéki hadgyakorlatok lefolyásáról s jelentette a felségnek, hogy a magyarországi csapatok a legkitünőbb kondícióban vannak és megfeleltek a hadvezetőség várakozásának.

— **Október 6.** A gyászünnepe rendező bizottság ma délután ülést tartott és megállapította az emlékünnepe programját. A város felkéri Hege-düs István dr. budapesti egyetemi tanárt az ünnepi beszéd megtartására, meghívja az országgyűlés mindkét házát és valamelyik neves poétával alkalmi ódát írat. A színházi ének-közreműködését is kérni fogják. A vesztőhelyen szónoklat nem lesz.

— **Tisza István gróf utazása Budapest-ről Gesztre.** Tisza István gróf ma este vissza utazott Gesztre, ahonnan csak vasárnap tér vissza a fővárosba.

— **Lemondott miniszter.** Bécsből jelentik: Rössler kereskedelemügyi miniszter hosszas betegsége miatt ma beadta lemondását.

— **Zita hercegnő kamaasszony.** Bécsből jelentik: Várkonyi István bátaszéki jegyző azzal a kéréssel fordult Zita főhercegasszonyhoz, hogy vállalja el ujszülött gyermekének keresztanyai tisztségét. Tegnap a főudvarmesteri hivatal arról értesítette Várkonyiékot, hogy a főhercegnő a kérésnek eleget tesz, egyszersmind keresztanyai ajándékképpen egy aranyat küldött és a keresztelésnél való helyettesítéssel Batthyány Tivadar gróftól bizta meg.

— **A kultuszminiszter Bécsben.** Bécsből jelentik, hogy Zichy János gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter, aki tegnap és tegnapelőtt Bécsben tartózkodott, hogy a magyar kormány képviselőjében jelen legyen Erzsébet Franciska hercegnő renúnciacióján, most először szállott meg a Magyar Házban, míg eddig minden alkalommal szállóban lakott, valahányszor Bécsben tartózkodott. A kultuszminiszter a Magyar Házban hosszabban tanácskozott Lukács László miniszterelnökkel. Este a Sacher-szállóban vacsorázott Lányi József főszentelt püspök, a trónörökös egykori magyar nevelője társaságában. A kultuszminiszter az esti vonattal Budapestre utazott.

— **Megvádolt gyárigazgató.** Nopcsa Elek né báróné, született Zselenski Matild grófnő följelentést tett ujaradi sörgyárának volt igazgatója ellen, akit különböző kriminális cselekedetekkel vádol. A temesvári ügyészséghez ment be a följelentés, amelyben a grófnő elmondja, hogy a volt igazgató őt rendkívül nagy összeg erejéig károsította meg. Az ügyészség meg fogja indítani az eljárást, amely megállapítja: mennyiben terheli felelősség a volt igazgatót s hogy csakugyan elkövette-e ama bűnöket, amelyekkel a panaszos írásban megvádolja.

— **Halálozások.** Tegnap halt meg aradi lakásán Szelle Józsefné 54 éves korában. A férfiületbe is beillő izgalmakat átélte ügyvédasszonyt már évek óta lakásához és betegágyához kötötte súlyos baja, de azelőtt temperamentumos fellépésével sok nehézséget okozott a hatóságoknak, amelyekkel részint a saját, részint férjei ügyeiben sok dolga akadt. Szellénét holnap temetik. — Szécsi Szigethy Elek, az aradi állami jószágigazgatóság főszámtanácsosa, kir. tanácsos, ma délelőtt meghalt 62 éves korában. Szigethy halála széles körben keltett őszinte részvétet. Hivatalbeli kartársai és a melléje rendelt tisztviselőikar őszinte szeretettel viseltetett iránta mindig. Nagy családja felé a legfájdalmasabb szívvél fordulnak most az elhunyt férj barátai.

— **A cár nem fél.** Napok óta járja Oroszország falvait és városait II. Miklós, az oroszok ura. A minap a borondioni sikon ünnepelt kétszáz ezer katonájával, tegnap Moszkvában ült együtt sokszázadmagával nagy, szinte nyilvános ünnepi lakomán és itt is, ott is, mindenütt vele volt a fia, a leányai, az egész családja, még sok ropogós nevű nagyherceg is. Ma ismét a moszkvai Kreml nagy terén nézett végig a cár egy gyönyörű és valóságos mozgóképet. Közel harmincezer iskolásgyerek — fiu és leány vegyesen — gyülekezett össze a rémséges birodalom minden részéből és ők üdvözölték kedves és pompás, föl-vonulással a fejedelmüket. Tornáztak is és elvégezték a megszokott, kecses szabadgyakorlatokat, de nem ez az érdekessége a moszkvai ünnepnek. Hanem az, hogy a cár milyen nyugodtan, milyen tudatos biztossággal jár kél az — országában. Ez a nyugodt biztosság csak természetes volna, ha a földkerekség bármelyik uralkodójáról és bármelyik népéről beszélünk is, de az orosz cárnál, és épen nála, meglepő, csaknem hihetetlen. — Mintha tegnap lett volna, hogy ott robbant a bomba, a hová a car lépett és ha már ki sem ment az utcára, akkor a Téli palotában, sőt a rejtettebb Carszkojeszelóban is ott leselkedett rája a halál. A cárné idegbajt kapott az örökös rettegéstől és volt idő, a mikor talán a legszegényebb ember sem cserélte volna el a sorsát a világ leghatalmasabb urának a sorsával és most napok óta járja az országát II. Miklós és még szó sem esett bombáról, nihilistákról, a veszedelemnek a legparányibb jeléről sem. És ez a valóban észrevevésre érdemes mozzanat az Oroszországban zajló ünnepek során.

— **Szüffrazsett — postacsomagban.** Londonból jelentik: Az angol szüffrazsetteket nem riasztja el a hatóság üldözése, szívós erővel dolgoznak tovább a nők jogaiért. Miss Howy és Mitchell szüffrazsettek, kik a múlt héten Churchill minisztert szorongatták Dundeeben, tegnap Asquith miniszterelnököt és Mac Kenna belügyminisztert egy golfpályán lepték meg és keserű szemrehányásokkal halmazták el ama kemény bánásmód miatt, melyben a Dublinban elítélt szüffrazsettek a börtönben részesülnek. Csak detektívek segítségével sikerült a minisztereket a két hölgytől megszabadítani. Aberdeenben egy másik szüffrazsett, miss Churns megjelent a postahivatalban és mint élő csomagot feladta magát Churchill miniszter címére. A hölgy ruháján cédula volt a miniszter pontos címevel és miután postadíjat lefizették érte, a küldeményt át kellett venni. Rányomták a postabélyegét és átadták egy táviratkihordó boynak, aki a „csomagot” a miniszter irodájában kézbesítette. Ott a miniszter titkára azt állította, hogy a miniszter nincs odahaza és így a hölgy kénytelen volt, anélkül, hogy a miniszter elé került volna, eltávozni.

— **Tengerbe esett pilóta.** Athénből jelentek: Karamandakisz görög pilótát, aki már régóta kísérletezik Bleriot géppel, tegnap megrendítő katasztrófa érte. A pilóta csak nemrégibe kétezeröttszáz méter magasságba repült és azóta nagy várakozásokat fűztek hozzá. Tegnap a jónai öbölből Korinthosba akart repülni. Utközben váratlan ellenszél megfordította a motort. A gép a tengerbe esett és a pilóta halálát lelta a vízben.

— **Fegyházból megszökött gyilkos.** Rimaszombából jelentik: Az itteni fegyházban töltötte tizenöt évi fegyházbüntetését Asztalos Kálmán kertészlegény, ki tavaly nagy vérengzést vitt véghez az Andrássy uradalomban és agyonlőtte az uradalom egyik kertészét. Asztalos rendes sétáját végezte az udvaron, fegyveres örök felügyelete alatt, amidőn sikerült egy pillanatra elterelni magáról az örök figyelmét és egy szemétdombra felugorva, átvette magát a három méter magas kerítésen és futásnak eredt. Az őrség nyomban üldözöbe vette a szökevényt, de a nagyon népes országúton a börtönőrök nem használhatták fegyverüket a járőkelők életének veszélyeztetése nélkül. Asztalosnak sikerült így a közeli kukoricásba jutnia és a kukoricatáblák közt nyomtalanul eltűnt üldözői elől. A szökés városszerte nagy izgalmat keltett.

— **Az öreg ur takarékkönyve.** Budapest-ről jelentik: A főkapitányságon ma délután két órakor megjelent Takács Kálmán budapesti fodrászmester felesége és előadta, hogy egy Kiss György nevű ember körülbeül kétszáz koronát csalt ki tőle és megszökött. Négy hét előtt egy elegánsan öltözött, hatvan évesnek látszó öreg ur állított be hozzá és érdeklődött kiadó szobája iránt. Takácsné megmutatta a szobát, amit Kiss ki is vett, sőt nyomban kifizette az első két hétre eső bért. A hónap közepén azután kijelentette, hogy nincsen pénze s csak a hónap végén tud májdi fizetni. Takácsné szívesen várt, annál is inkább, mert Kiss, egy a *Leszámitoló Banktól* kiállított *tízezerkoronáról* szóló betétkönyvet mutatott, amelynek betétjét állítólag felmondotta s a hónap végén megkapja. Így természetesen nagyon megnőtt Takácsék bizalma, akik ezentul minden-
nel ellátták Kisst, sőt kétszáz korona készpénzt is adtak neki. Jött a hónap vége és az öreg ur eltűnt. A rendőrség, hová különben már több hasonló természetű feljelentés érkezett, a legszorgosabb nyomozást rendelte el. Kissről megállapították, hogy notórius szédelő, aki elegáns fellépésével és minden valószínűség szerint, hamisított takarékkönyvével csapja be az embereket s módszerét valósággal üzletszerűen üzi. Még nem sikerült elfogni. Most országsszerte körözik.

— **Agyonlőtte a villamos áram.** Tragikus szerencsétlenség történt Orczyalván. Majorcsik János huszonkét éves napszámos tegnap egész nap dolgozott a villamvilágítási vezetékek javításán. A vezetékek az orczyfalvai *Eipert és Ortmann* féle malomból Vinga községbe vezet, amelyet a malomban előállított árammal világítanak. Estefelé a munkavezető elment a malomba, hogy intézkedjék az áram dolgában, nehogy a telepen megindítsák a gépeket s a javítás alatt levő vezetékekbe beeressék az áramot. Mikor a munkavezető a telepre ért, megdöbbenve hallotta, hogy a telepen már *bekapcsolták az áramot.* Erre rosszat sejtve visszasietett és remélten látta, hogy Majorcsik János *holtan* lógott a vezetéken. Munka közben érte az áram s egy pillanat alatt megölte. A sajnálatraméltó fiatal munkás csak két napja állott a villamtelep szolgálatában s nem volt szakképzett szerelő. A csendőrség szigorú vizsgálatot indított annak megállapítására, hogy kit terhel s halálos baleset felelőssége.

— **A Maros áradása.** Déváról jelentik: A Maros vizállása ma újból emelkedett és az egész külváros viz alá került. A tűzoltók csónakokkal és tutajokkal siettek a szorongatott emberek segítségére. A folytonos esőzés következtében egyelőre nem remélhető az apadás.

— **Mérgezéssel vádolt feleségek.** Temesvárról jelentik: Főnlak községben nemrég elhalt két jómódu földmivelő, névszerint *Mirku Momir* és *Janin* Dragoj. Röviddel a haláleset után névtelen levelet kapott a temesvári ügyészség, melyben azt a gyanút fejezte ki a névtelen levél írója, hogy mindkét ember mérgezésnek esett áldozatul. Kiderült a névtelen levélből az is, hogy egy *Popovics* Pejáné nevű asszony küldte a mérget tartalmazó csomagot *Karabás* Vazulnak, *Mir-kuné* anyjának. A lefolytatott vizsgálat megállapította, hogy *Karabás* a kérdéses csomagot tényleg megkapta és hogy almákon kívül egy üveg orvosság volt a kérdéses csomagban. *Karabás* elő is adta az orvosságot üveget, melyet állítása szerint régóta betegesen fekvő felesége részére hozatott. Ezt igazolták a kihallgatott tanúk is. Özvegy *Mirku Momirné* tiltakozott a mérgezés vádjá ellen. Férje — ugymond — halála előtt a kedvesénél járt, hol annyira *elverték*, hogy belehalt az üllegekbe. Ő jól élt férjével és szerette őt, bár ismerte csapodár életmódját. *Janin* Dragojné, szintén tagadta, hogy megmérgezte elhunyt férjét. Erre semmi oka sem volt, mert már idősebb asszony, kinek nincs szándékában az újbóli férjhezmenetel. A csendőrség lefoglalta a kérdéses orvosságot és a hatósági vegyvizsgálat fogja megállapítani, vajon mérget tartalmaz-e az orvosságot üveg, vagy sem. A névtelen levélnek is gazdája akadt *Olteán* *Demeter* személyében, aki — ugymond — a faluban szállongó szóbeszédből merítette a levélben fogalt vádakot.

— **Hanyag ellenőrző mérnök.** *Debrecenből* jelentik: A moziépítésnél történt katasztrófa ügyében a rendőrség erélyesen folytatja a nyomozást. Eddig ötven embert hallgattak ki, akiknek vallomásaiból megállapították, hogy *Schultz Mór vállalkozó rossz betonanyagot szállított.* Schultz ma ült Debrecenből. A kórházban ápolt sebesültek állapota jobbra fordult. Az ellenőrző városi mérnökről is kiderült, hogy nagyfokú hanyagsága következtében történhetett csak meg a baleset és ezért ellene is megindult a vizsgálat. Valószínűleg holnap már fel is függesztik állásától.

— **Ki jár ott?** *Párisból* írják: *Fernand Terrier* bankárnál, amíg tengeri fürdőn járt. három betörő tette tiszteletét a Suez utcabeli lakásán. A három jómadár mi veszedelemtől sem tartva, nagy lelkinyugalommal pakolta össze, ami elvihető volt, amikor a szomszéd szobából, amelyben pedig senkit sem láttak, egy recsegő orrhang szólalt meg fenyegető hangsúllyal: — *Ki jár ott?* A betörők annyira megrémültek, hogy minden holmijukat hátrahagyva, hanyat-homlok kirohantak a lakásból és futva menekültek még a környékéről is a kísérteties helynek, ahol nyilván szellemek őrködnek a gazda pénzén. A portás, akit a betörők gyors távoztukban majd a falhoz kentek, rögtön utána nézett, mit kerestek a látogatók és meglepetve látta, hogy ahelyett, hogy raboltak volna, még a maguk szerszámjait is ott felejtették. A lakás egész üres volt és a portás nem tudta elképzelni, mi riaszhatta meg a betörőket, amíg azután *Terrier* nem adta meg a rejtély kulcsát. A bankárnak ugyanis egy papagája maradt a lakásban, egy takarítónő gondjaira bízva és a papagáj beszéd-tudományának köszönhető, hogy a betörők zsákmány nélkül álltak odébb.

— **A zsidó újév második napján** az isten tisztelet fényét nagyban emeli *Szalay Aranka* zeneiskolai igazgató, városunk legkitünőbb énekművésznője, aki a „Mimkóma” imát fogja énekelni.

— **A törvénytelen gyermek.** (Pénteken utoljára az Urániában.) Dacára a legnagyobb érdeklődésnek, pénteken kerül utoljára előadásra az *Uránia* nagyszerű látványossága, A törvénytelen gyermek című olasz dráma. Ezt a képet felesleges már a közönség különös figyelmébe ajánlani, híre ment már annak, hogy ennél nagyszerűbb attrakciót kevés mozinak volt még alkalmá bemutatni. Tömegesen várják az előadások kezdetét és azok befejeztével a legnagyobb és legőszintébb elragadtatás hangján nyilatkoznak az *Uránia* első-rangú szenzációjáról. A három felvonásos dráma művészi kézzel bonyolított és kibogozott cselek menye izgatott érdeklődést kel: a nézőben és a legtökéletesebb színházi előadás élvezetében részesít mindenkit. Ismételt hangsúlyozzuk, hogy pénteken játszik utoljára a gyönyörű képet. 175

— **A nyomorgó családnak.** *Szilágyi Margit* Arad 1 koronát küldött kiadóhivatalunk címére a nyomorgó család (Bauer Antalné és gyermekei, Határ-u. 9.) részére. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 12-én a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: *Született:* Nagy Adolf bádognak János nevű fia. Márku Miklós kisbirtokosnak Katalin nevű leánya. Szerb György kisbirtokosnak Traján nevű fia. Plank Pál asztalosnak Ernő nevű fia. Hamborel János fuvarosnak Virág nevű leánya. Posztpichel Imre asztalosnak Mária nevű leánya. Demák Béla mozgóvezetőnek Aranka nevű leánya. Löwenberg Sándor pincérnek Emma nevű leánya. *Meghalt:* Horváth István 19 éves műszerész. Özv. Vesza Józsefné 83 éves magánzónő. Hettmann János 7 hónapos fiú. *Házasságot kötött:* Robitsek Kálmán Magyar Margittal.

— **Szülők figyelmét felhívjuk,** hogy a tantervűk által előírt iskolakönyvek használt állapotban bekötve, a legújabb kiadásokban, féláron Aradon Weisz Leó könyvkereskedésében (Minorita-palota) szereshetők be. 5601

— **Gyomorhajósoknál,** étvágytalanságnál a „Kufefe” akár tejszennel, akár huslevesben főzve az egyetlen táplálék, a mit a betegek könnyen és ellen-szenv nélkül elfogadnak.

— **Tankönyvek,** valamint az előírt író- és rajzszerek legjutányosabban szerezhetők be *Pichler Sándor* könyv- papír és írószerek üzletében Arad, Szabadság-tér 1.

— **Zsidó ünnepi imakönyvek** *Pichler Sándor* könyvkereskedésében nagy választékban kaphatók.

— **Igazság.** „Boldogságunknak egyik alkatrésze: valódi Kathreinerből egy csésze”, így hangzott fel mi-nap egy dalban és a tetszés, amelyet az énekes dalával aratott, a legjobb bizonyíték volt arra, hogy a jelenlevő háziasszonyok lelkéből beszélt, avagy helyesen „énekelt”. Mégis csak igazság marad: Kathreiner a legjobb kávé és a mi 21 év óta a háziasszonyoknak mint „még jobb” ajánlatot, az állandóságra jónak nem találtatott. Hányan tértek a Kathreinerhez vissza, akik mást próbáltak. Kathreiner nemcsak felette egészséges és olcsó, hanem jóízű és annyira hasonló a babkávéhoz, hogy az tisztán is iható. És mennyi pénz takarítható vele Amit az énekes dalolt és amit az utcákon a szerencsefogó hirdet, az igazság marad: Kathreiner Kneipp maláta kávéja szerencsét hoz minden házra.

— **Ingusz I. és Fia cég** figyelmezteti igen tisztelt vevőit, hogy csak a 25 év óta Weitzer-utcában levő üzletében vásároljanak, máshol nincs üzlete cégnek. 5151

— **Használt tankönyveket** legelőnyösebben vásárol *Ingusznál* csak a Weitzer-utcában. 5151

— **Ékszer alkalmi vételek.** Szébbnél-szebb ékszer ajándék tárgyak meglepő olcsó árban kaphatók most *Waldmann J.* ékszerművesnél Arad, Szabadság-tér. Kérem kirakatom megtekintését. 5761

— **Használt iskolakönyvek tiszta, kifogástalan állapotban, félárban** kaphatók *Kerpel Izsó* könyvkereskedésében. A cég a tankönyvek használhatóságáért szavatol.

— **Az izr. ünnepekre való mákzörök,** valamint *Mirjam, Noémi* és *Hevesi-féle imakönyvek,* továbbá *izr. üdvözlő jegyek* és levelezőlapok nagy választékban kaphatók *Kerpel Izsó* könyvkereskedésében.

— **Figyelem!** Ha olajfestményét, fényképét izlésesen és olcsón óhajtja kereteztetni, kérem bizalommal *Freimann József speciális képerkeztetőhöz* Arad, Weitzer János-utca 9. fordulni, mivel itt kizárólag képerkeztetéssel foglalkoznak, s így legkényesebb igényeknek is megfelel. Dusan felszerelt képerkeztető raktár. Megyei, városi telefon 912. 3831

— **60 kötet könyv havi 1 kor. 40 fillért,** 180 hangjeggy havi 2 kor. 40 fillért kaphatók kölcsönzésre *Kerpel Izsó* kölcsönzőintézetében, Aradon.

— **Uj iskolakönyvek** Kerpelnél.
— **Női keresk. tankönyvek** Kerpelnél.
— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok.** Telefon 816.

MULATSÁGOK.

(=) **Táncvigalmak.** Az Aradi Magyar nyelvterjesztő, Betegsegélyző és Temetkezési Egyesület, mely 35 évi fennállása óta minden évben több iskolában, a nem magyar ajkú és a magyar nyelvben jó elemene-telű tanulók között valláskülönbség nélkül díjakat osztott ki, ezen alapja javára 1912. évi szeptember hó 15-én Kaiser Lipót „Ujvilág” kávéházának kerthelyisé-gében zártkörű szüreti táncmulatságot rendez. — *A gyoroki önkéntes tűzoltó egyesület* szeptember 15-én, a gyoroki nagyvendéglő összes termeiben, saját felszerelési alapja javára táncvigalmat rendez. — *A „Kürtösi önk. tűzoltótestület”* szeptember hó 15-én, 30 éves fennállásának alkalmával a nagyvendéglő összes helyiségeiben, felszereléseinek kiegészítése céljára zárt-körű táncmulatságot rendez.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

D. H. Arad. Kívánságát sajnálatunkra nem teljesíthetjük. Minden bankházban szívesen megmondják. Különbben is minden érdeklődőnek mi is szívesen meg-üzenjük, hogy sorsjegye nyert-e.

A feminista. Nem közölhető.

TARKASÁGOK.

(*A sörivő és Diogénes.*) Egyik aradi élénken látogatott sörcsarnokban a sarok asztalnál a régi jó világról beszélgetnek.

— *Diogénes* volt az ókorban a józanság és a mértékletesség mintaképe, — hangzik az egyik törz-asztal mellől.

Ezt hallja egy nagy sörivő, megvetőleg int a kezével:

— Könnyű volt neki, hisz üres hordóban lakott...

(*Az ajándék.*) Egy híres budapesti nőgyógyász nászajándékot akart küldeni egyik ismerőse leányának.

Nem akart pénzt kiadni s töprengett, hogy egyeztethetné össze a gavallérságot spóroló hajlamával. Eszébe jutott, hogy ő már tisztelőitől annyi mindenféle ajándékot kapott. Az ajándékok rendesen érintetlenül vándoroltak egy szekrénybe...

A nőgyógyász felnyitotta a szekrényt s sorban nézte az ajándékul kapott dísz tárgyakat. Végre egy csinos, magas, piros selyem étui került a kezébe. Kinyitotta. Egy csinos kis ezüst szobor volt benne.

A professzor nem sokat tűnődött, hóna alá csapta az étuit, elment a menyasszonyi házhoz, gratulált a átnyújtotta a nászajándékot.

Az ajándék még aznap számos társával egy hosszú asztalra került. A gratuláló vendégek nagy sora nézte már végig az ajándékokat, amikor valaki véletlenül a kezébe vette az orvos ajándékát. Megforgatta a kis szobrot, elnevette magát és visszatette a helyére. Azután egy másik vendéghez ment, valamint sugott a fülebe. A második számú vendég is felvette azután a szobrot, megforgatta és gunyos mosollyal tette le. Néhány perc múlva a kis szobor állott az érdeklődés középpontjában. Mindenki felvette, megforgatta és nevetve tette vissza.

Ez a menyasszony figyelmét is felkeltette. Amint az utolsó vendég is eltávozott, odarohant a szoborhoz, felvette és megfordította. A következő pillanatban a szobor nagyot koppanva esett ki kezéből.

A menyasszonyi ajándék talpazatába finom betűkkel be volt vésvé:

„Budapest halás szülészintől.”

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Törvényjavaslatok a Kamarában.** Két nagyfontosságú kérdés kerül az aradi Kereskedelmi és Iparkamarában legközelebb ankétszerű tárgyalásra. Az egyik a megrendelésgyűjtést is szabályozó vándoriparról szóló törvényjavaslat, a másik pedig az építőipar gyakorlásáról szóló törvénytervezet. Mind a kettőt a kereskedelmi miniszter felhívása folytán veszi tárgyalás alá a Kamara. Az előbbinek különös fontosságot ad az osztrák kereskedőknek és iparosoknak ellene megnyilvánult támadása, akik ugyanis a külföldiek megrendelés-gyűjtésének korlátozásában a kereskedelmi szer-ződések megszegését látják, továbbá az a körülmény, hogy ebben a törvényben kerül szabályo-zás alá a nem kereskedőknél való megrendelés-gyűjtés is. Az építőipar gyakorlásáról szóló tör-vényjavaslat pedig alkalmat nyújt az építőipar-sok által régóta hangoztatott kívánságok megvaló-sítására és panaszok megszüntetésére. A Kamara nagy apparátussal készül mindkét törvénytervezet megvitatására. A kamarai iroda a szükséges elő-tanulmányokat már befejezte, most még csak a kerületbeli érdekelt ipartestületek és kereskedelmi érdekképviselők véleményeinek a feldolgozása van hátra. A Kamara ugyanis a miniszteri leirat vétele után az eredeti törvénytervezeteknek több példányát szerezte be és szétküldte a kerületbeli testületeknek azzal a felhívással, hogy tanulmá-nyozzák keresztül, tagjaikkal tárgyalják le, s vé-leményeiket terjesszék be a Kamarához. A véle-ményadásra felhívott testületek most tárgyalják a tervezeteket; véleményeik beérkezése után a Kamara mindkét törvényjavaslat letárgyalására és a különböző vélemények felülbírlására és össze-geztetésére külön szaktanácskozást fog összehívni, hogy a különböző oldalról felmerült kívánságok

és megjegyzések, mint a kamarai kerületbeli érdekeltség egységes állásfoglalása kerüljön a kormány elé. A vándoriparról szóló törvénytervezet ügyében előreláthatólag szeptember hónap végén lesz megtartható a kamarai ankét, míg az építőipari szaktanácskozás, röviddel azután, valószínűleg október elején.

Az izraelita ünnep miatt a tőzsde zárva.

A KIADÓHIVATAL ÜZENETEI.

Naptár. Tisztelettel kérjük mindazokat, akik helyben a naptárra vonatkozólag a pótlás végett megküldött ívet be nem küldötték, sziveskedjenek azt a naptárnak idejekorán való elkészítése érdekében sürgősen hozzánk juttatni.

APOLLO SZINHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja
Ma pénteken, 1912. szeptember 13-án:

1. A legügyesebb megoldás. Humoros. 2. Izzó szerelem. Féktelen bosszu. Társadalmi dráma 3 részben. A legszenzációsabb Nielsen kép. 3. Hamis gyanu. Kacagató.

Az előadások kezdete délután 6 órától folytatódóan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill., Műsort ingyen kapni a jegyszedőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma pénteken, 1912. szeptember 13-án

1. Nincs többé kopasz fej. Humoros. 2. Lanter Kuh. Természetes. 3. A papucshős. Humoros. 4. A törvénytelen gyermek. Megható társadalmi dráma az élet mélységéből.

Előadások délután 6 órától kezdve esti 1/2 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni. — Minden előadáson katonazenekar játszik. — Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NYILTÉR.*

Limbek János és Fia

első m. kir. szab. ércokoporsó-gyára és temetés-rendező intézetéből.

Arad, színház-épület Városi és megyei telefon: 93.

Alólirottak a szív legmélyebb fájdalomával tudatják, hogy a forrón szeretett férj, édes atya, nagyatya, szerető testvér és rokon

szécsi Szigethy Elek,

kir. tanácsos, főszámtanácsos, az aradi m. kir. jószágigazgatóság m. r. számvevőség főnöke, életének 62-ik és boldog házasságának 24 ik évében 1912. évi szeptember hó 12-én reggel 4 órakor, rövid, de kínos szenvedés után elhunyt.

Hült tetemei f. hó 13-án délután 3 órakor fognak az aradmegyei közpórház halottas csarnokából a református egyház szertartása szerint a felső temetőben lévő sírkertben az örök nyugalomnak átadatni.

Aldott legyen emléke közöttünk!

Arad, 1912. szeptember hó 12-én.

Özv. szécsi Szigethy Elekné szül. Revaló Julia, mint özvegye, szécsi Szigethy Béla, szécsi Szigethy Jenő, szécsi Szigethy Kóvér Margit férj. Mategowszky Gyuláné, mint gyermekei szécsi Szigethy Gyula, szécsi Szigethy Sándor, mint testvérei, szécsi Szigethy Ilonka, Mategowszky Laczika, Mategowszky Micike, mint unokái.

Női és leányka felöltők

eredeti berlini modellei

a legnagyobb választékban
már megérkeztek :: ::

GYÖRGY MENYHÉRT ÉS TÁRSA

divatáruházába

Arad, Andrassy-tér 8.

A Minorita templom bejáratával szemben.

Szolid szabott árak!

Telefon 855.

Iskolakönyveket

a legújabb kiadásokat, úgy helyben mind vidékre gyorsan szállítja, hitelképeseknek részletfizetésre is a 25 év óta fennálló 5751

Ingusz I. és Fia könyvkereskedés

Weitzer János-utca, a polgári fiú-iskola mellett.

Telefon 517.

Telefon 517.

Telefon városi és megyei Telefon
902. 902.

FÉLÁRU
SZÉP, TISZTA
ÚJ BEKÖTÉSŰ
ISKOLAKÖNYVEK

LEGÚJABB KIADÁSBAN,
LEGERŐSEBBEN KAPHATÓK

DÉCSI GÉZA
KÖNYVÜZLETÉBEN NÁDASDY-PALOTA.

Lapkihordó pár felvétetik
az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Apolló Színház.

Ma utoljára

Legújabb Nielsen kép

Izzó szerelem

Féktelen bosszu

Társadalmi dráma 3 részben.

Budapesti Csipkeáruház Andrassy-tér 20. sz.

UTALVÁNY.

Ezen szelvény bemutatója ujonnan érkezett őszi és téli újdonságaink bevásárlásánál szolid szabott árainkból 5 százalék engedményben részesül.

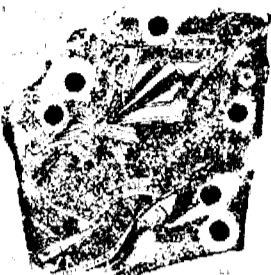
Fischer Eliz-palota.

Csipkék, szalagok, bársonyok, ruhadiszek. Selymek harisnyák. Keztyük és összes szabókellékek.

2811

Nyílttér.

A legújabb amerikai férfi, női és gyermek cipők

óriási választékban.

Minden facon. Minden szín

Kutányi J., Arad,
Vörösmarty-u. 1. Telefon 335.

CIPŐKET

legolcsóbban csak is

Iványi Menyhért

cégnél a Forray-utcában kaphat

Eredeti angol férfi barna vagy fekete

K. 13.—

GYUKITS-kalap :: nálam csak ::

K. 10.—

Okvetlen

szerezze be cipő-, kalap-, úri divat- és ruhaszükségletét

Korányi

Jenő nagyáruházában, Szabadság-tér. Meglepő olcsó árak. Óriási választék. 5441

513—1912. végreh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kisjenői kir. járásbíróóság 1912. évi Sp. 301. számú végzése következtében dr. Lovas József javára 95 korona 80 fill. s jár. erejéig 1912. évi július hó 11-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 2200 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: cséplőgarnitúra nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. járásbíróóság 1912. évi V. 315. számú végzése folytán 95 kor. 80 fill. tökekövetelés, ennek 1912. évi március hó 30 napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig össze-

sen 82 koronában bíróság már megállapított költségek erejéig, Nagyzerenden leendő megtartására 1912. évi szeptember hó 17-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendelhetik. Kelt Kisjenőn, 1912. évi szeptember hó 2. napján.

Balassa,

kir. bír. végrehajtó.

5833

Aradvármegye igazoló választmányától.

15838—1912. sz.

Hirdetmény.

Aradvármegye törvényhatósági bizottsága legtöbb adót fizető tagjainak a jövő 1913. évre érvénnyel bíró névjegyzéke az 1886. évi XXI. t.-cz. 25—28. § ai értelmében a vármegye igazoló választmányának folyó évi szeptember hó 21-ik napján tartandó ülésében összeállíttatni fog.

Ezen ülés a megye székházában Boros Iván vármegyei tb. főjegyző irodahelyiségében a fent kitett napon délelőtt 9-től 11 óráig tartatik meg.

Felhivatnak mindazok, kik a legtöbb adótfizetők sorrendjének megállapításánál az 1886. évi XXI. t.-cz. 26. §-a szerinti kedvezményben, nevezetesen adójuk kétszeres beszámításának kedvezményében óhajtanak részesülni, hogy ebbeli jogosultságuk igazolása végett az igazoló választmány előtt a folyó évi szeptember hó 21-ik napjára kitűzött ülés tartama alatt szóval vagy írásban annál is inkább jelentkezzenek, mert aki nem jelentkezett, vagy jogosultságát igazolni nem tudja, az adó kétszeres beszámításának kedvezményétől ezen alkalommal elesni fog.

Arad, 1912. szeptember hó 11-én.

Az elnök megbízásából:

Boros Iván

választmányi jegyző várm. tb. főjegyző.

5832

Diamant Ferencz

villamos világítás, telefon-csengő berendező, csillár- és izzótestek raktára 3161

Deák Ferenc-u. 7.
Telefon 595. szám.

Segéd

a rőfös- és fonál áru szakmából, mely a román vevőkkel jól banni tud, **ügyes eladó**, felvétetik. Ajánlatok

Wohlberg Lipót

céghez **Arad.** 5825

Taxameteros

Bér-autók

Telefonszám

816

2881

Szolgálat: reggel fél 8 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Zálogház-

ból arany, ezüst és ékszerek
Farkas Streicher J. cégnél
Arad, Tökölly-tér 1. sz.

Lapkihordó pár felvétetik

az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában.

Nemesfajú görög és sárga **DINNYE,**

továbbá kítűnő

FAJPARADICSOM

és Muscat és Chasselas faj

CSEMEGE-SZŐLŐ

kapható:

HÁMORY-GAZDASÁGNÁL

Arad, Deák Ferenc-utca 3. szám.

Értesítés!

Igen tisztelt megrendelőimet és az úri nagy közönséget értesítem, hogy

őszi és téli angol szövettudóságaim

::: nagy választékban megérkeztek. :::

Szíves megrendeléseket kérek, kítűnő tisztelettel 5596

HIRSCH ANTAL
uriszabó

Arad, Andrassy-tér 18. szám.

Közzététel minden szöveg egy-
szori beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József téri 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések feltételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szelvényen a szöveg ellen — avagy levélfiókelyekben. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor közzététel. Levélbeli megkereséseknél, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, ez esetben, válaszdíj egy centet kell adni. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint: számított. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a köziratban aláhúzással jelölendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kívánatra díjtalanul megszerkeszt. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTELEK FEL.

LEVELEZÉS.

„Szőke“
baba ismeretségét keresem.
„Barna fiu.“

Női írók,
hajtók, legújabb, legdivatosabb
mintákban Vojtek és Weisznál.
II-5251

ALKALMAZÁST KERES.

Építési felügyelő,
helyben alkalmazást keres. Cim a
kiadóhivatalban. 5821

Kezelésre
állandóan, vagy ideiglenesen is
elvéllal szőlőt, pincét és kertet.
Cim: Gera Ferenc, Gyorok. 5835

ALKALMAZÁST NYER.

Laphordópár
felvétetik az Aradi Közlöny kiadó-
hivatalában.

Ügyes szobainkast
keresek jó bizonyítványokkal. Cim
a kiadóhivatalban. 5841

Deutsches Frenlein
mit schönem Ausprache wird zu
grosseren Kinder gesucht. Adres-
se in der Administration.

Egy jó
házból való fiu tanoncnak fölvéte-
tik, aki a magyar és román nyel-
vet folyékonyan beszéli. Ajánlatok
Vörös Andor kereskedőhöz Selénd,
küldendők. 5788

Francia hiszasszonyt
keres, uri család nagyobb gyerme-
kek mellé. Cim a kiadóhivatalban.

ELLÁTÁS.

Két-három
iskolás fiut teljes ellátásra elfogad
özv. Márton Istvánné, Szabadság-
tér 17. szám. 5812

Fiatall tanár
keresztény uri családnál lakást
keres teljes ellátással. Az értesíté-
seket e hó 15-ig várja e lap kiadó-
hivatalába „Tanár“ címre. 5824

Kitűnő
házi koszt 3-4 intelligens ur szá-
mára, özv. Márton Istvánnénál,
Szabadság-tér 17. 5813

Jó családból való

iskolás gyermekeket a közeli
tanévre teljes ellátás és családi
felügyelet mellett, esetleg zongora-
használat és oktatással elvéllal-
lok. Horovitz Samuné, Eötvös-
utca 17. 5808

ÜZLETEK.

Egy üzlethelyiség
kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 5827

Azonnal eladó
Bettelheim K. utóda első aradi
fehérnemű tisztító intézet. Cim a
kiadóhivatalban. 5831

KIADÓ LAKÁS.

November 1-től
a Perényi-utcában új házban 4
esetleg 5 szobás lakás kiadó. Bö-
vebbet Gróf Közigység Fideinél,
Perényi-u. 6. 5855

A város közepén
elegánsan berendezett utcai barto-
rozott szoba kiadó. Cim a kiadó-
hivatalban.

Két nagy lételemeti
világos terem irodának vagy mű-
helynek igen alkalmas, kiadó
novembertől, Színház épületben
Hoffmann cégnél. 5820

Egy modern 5 szobás
magánház, közel a Szabadság-
térhez, kiadó. Bővebb értesítést
Abbázia kávéházban. 5198

Eötvös-utca 17. sz.
I. emeleti 4 szobás lakás kiadó,
irodának is alkalmas. 5843

Két csinosan butorozott
s egymásba nyíló utcai szoba
egy vagy két uri embernek kiadó.
Szent Péter-tér 9. 5842

Modern kényelemmel, u. m.:
központi melegvízfűtésre, állandó
melegvíz ellátásra, villany és lég-
szeszvezetékekkel berendezett ma-
gas földszinti és emeleti erkélyes
3 szobás lakás Orczy-utca 8. szám
alatt november hó 1. kiadó. 5826

November elsejére
egy modern lakás kiadó, 4 utcai
szoba, mellékkelhelyiség, Luther-utca
2. sz., földszint 5. 5828

Fényes parket
nyerhető Vojtek és Weisz hírneves
parket-viassz használatával. II-5251

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Tankönyvek,
a tantestületek által előírt író- és
rajzszerek legelőnyösebben szerez-
hetők be „Minerva“ könyvkereske-
desben Arad, Dobó-utca 1. (a
Ferenc-téri polgári fiúiskola mel-
lett.) 5811

Zöldő ünepl
imakönyvek, valamint az összes
szertartási cikkek Pichler Sándor
könyv- és papirkereskedésében kap-
hatók. Szabadság-tér 1. Telefon 308.
5811

Iskolakönyvek,
papir és írószerek legelőnyöseb-
ben szerezhetők be Pichler Sándor
könyv- és papirkereskedésében
Arad, Szabadság-tér 1. sz. 5811

Egy kerekas kut
hosszu vas áncsal eladó. Bocskai-
tér 6. szám alatt. 5806

Eladó
30 hizó, 100-120 kgr. súlyu,
Hay Györgynél, Szemlakon, Arad-
megye, állomás Pécska. 5834

Foxterrier
5 hónapos fajkutyája eladó. Erzsébet-
körút 20., II. em., Halász Lili kis-
asszonytól.

Eladók:
írógép, villany szelelő-motor, mé-
száros- és homokhordó-kocsi, zsir-
tartályok, vasúst, vas kemencék,
sparherd, mérlegek, csiszoló és
kártoló gépek, fa- és vasbutorok,
sodronybetét és matracok, pénz-
szekrények, gyermekkocsik, gyer-
mekágyak Garai vasbutor-üzletben,
Karolina-utca sarkán Ugyanottan
tanoncok felvétetnek fizetéssel 5809

Alma
batul, sikulai, arany parmen kap-
ható métermázsája 50 koronáért
Thaisz Irma, Alsósimánd. 5818

Egy teljes
mahagoni salon garnitúra, nagy
állótükörrel, azonnal eladó. Meg-
tekinthető Batthyányi utca 10. sz.,
I. em., délután 2-3-ig. 5822

Liköraromák
mindenfélét legfinomabb kávéházi
likörök előállítására Vojtek és
Weisznál. II-5251

Glafev Centenar

a legideálisabb éjeli mécs, füst és
szagtalan, egyben meleg tart-
ható a gyermek részére a tej vagy
tea. Kapható Aradon, Éles Armin,
Fejér Gyula, Török Andor és Társa,
Róna Jenő, Hoffmann Ottó, Dürr
Gusztáv cégeknél. Battonya: Gel-
ler Samu, Pécska: Lusztig Ernő 5014

KÜLÖNFÉLE.

Szép, tágas, portálós
üzlethelyiség és egy 8 szobás, elő-
szoba, fürdőszobás uri lakás no-
vember hó 1 ére kiadó. Bővebbet
Deák Ferenc-utca 39. 5571

Gyümölcsfa
bernyók és mindenféle gyümölcs-
pusztító rovarok ellen „Tabicotin
Emulsio Vojtek“ a legjobb. Egy
kísérlet mindenkit meggyőz. Voj-
tek és Weisz, Arad. II-5251

Ügyes kárptos 1211
ajánkozik e szakmába bármely
kárptos munkák pontos és kitűnő
elvégzésére, egy saját műhelye-
ben, mint házakhoz is, legolcsóbb
árak mellett. Vidékre árfelémelés
nélkül. Stáhl W., Thököly-tér 7. sz.

Fűtési idény közeledtével
a Herkules fűrészfűtő vállalat irodája,
Kossuth-utca 9. sz. ajánl a nagy-
közönségnek I. rendű aprított tü-
zifát 100 kilónként 2 kor. 70 fill-
lérért hazaszállítva, ugyszintén
egész, esetleg fél waggon rakomány
cser-, buk- és gyertyánfát karte-
len kívüli legolcsóbb árban befu-
varozva fűrészelve és hasítva. Mo-
toros fűrészgépeink is házhoz ren-
delhetők. Felvilágosítást készséggel
nyújtunk telefonon is 658. sz. 5451

Férges baromfiak
megtisztulnak Vojtek és Weisz
baromfi fűrészfűtő. II-5251

Diamant Jenő
Weitzer- és Kazinczy-utca sarkán
(Polgári iskolával szemben) épület-
és díszmű bádigos munkákat leg-
jutányosabban készít úgy helyben,
mint vidéken. 3951

Férges baromfi olak
teljesen megtisztulnak Vojtek és
Weisz baromfi fűrészfűtő sze-
rétől. Siker garantírozva. II-5251

Gyermek patent harisnya

legnagyobb választékban, legolcsóbb árak mellett

2601

Bársony Andornál Arad, Szabadság-tér 17.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája, könyvkötészete és betűtűmőrtődéje.